

ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΗΧΩ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΑΓΚΡΗΤΙΟ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΧΑΝΙΑ 15 Δεκεμβρίου 1954

ΕΤΟΣ Δ' ΤΕΥΧΟΣ 4ον

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡ. Δραχ. 20

ΤΙΜΗ ΦΥΛ. ΔΡΑΧ. 1

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΑΡΡΕΝΩΝ ΧΑΝΙΩΝ

Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΘΕΙΟΥ ΒΡΕΦΟΥΣ

Μαζὺ μὲ ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ κόσμου κι' ἐμεῖς
τὰ Κρητικόπουλα ψάλλομε τὸ
«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ»

ΜΑΤΩΜΕΝΟ ΒΡΑΔΥ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

Βράδυ. Ήσυχία. Μυστήριο!...

Τὸ χιόνι σὰν λευκὸ σάβανο ἔχει σκεπάσει τὰ πάντα. Τ' ἀγρίμια ἔχουν τρυπώσει στὶς ἀπόσπιτες φωλιές τους. Τὴν θανατερὴ σιγὴ τὴν κόβει τ' ἀργὸ ρυθμικὸ βάδισμα τοῦ σκοποῦ. Ὁ αἰώνιος φύλακας τῆς πατρίδας, ὁ στρατιώτης, ἀγρυπνᾷ. Δὲν τὸν σκιάζει τὸ βαθὺ καὶ πυκνὸ σκοτάδι, τὸ κρῦο ποὺ τοῦ περονιάζει τὰ κόκαλα καὶ τοῦ μαστίζει τὸ πρόσωπο.

Ἡ ψυχὴ του ὀλόθερμη ἀντικρύζει τὸ μεγαλεῖο τῆς Πατρίδος. Πιστὸς φρουρὸς τῆς, στέκεται κεῖ, ἀκλόνητος. Ξαίρει πῶς κάτω κεῖ, μέσα στ' ἄμπρι κοιμούνται κουρασμένα μιὰ χούφτα παλληκάρια ἑνιάστα γιατί ξέρουν πῶς ὁ φρουρὸς θὰ κάνει τὸ καθήκον του. Τὸ παλληκάρι δὲν τὸ ξεχνᾷ αὐτό. Καθὼς ὁμῶς κυττάζει τὸ χιόνι ποὺ ἔχει κρυσταλλώσει πάνω στ' ἀπόκρημνα βράχια, τὶς χιονοστοιβάδες ποὺ πέφτουν ἀδιάκοπα λὲς καὶ δὲν θέλουν ν' ἀφήσουν τίποτα χωρὶς τὸ λευκὸ του ἔνδυμα, σκέπτεται πῶς εἶναι παραμονὴ Χριστουγέννων. "Ἀθελά του, στ' αὐτιά του φτάνει μιὰ μακρυνὴ γνωστὴ του φωνὴ ποὺ ἔλεγε. «..... σὸ καλὸ,..... σὸ καλὸ παιδί μου, τοῦ Χριστοῦ σὸ σπίτι μας.....» Φτωχὴ γριά-μάννα! Μόνη κι' ἔρημη θὰ γιορτάσει τώρα τὸν ἐρχομὸ τοῦ Χριστοῦ σὸ μικρὸ χωριό. Πόσο κρῦο θὰ τὶς φαίνεται τὸ σπίτι, ἂν τ' ἀφησαν βέβαια ἀπειράκτο τὰ δολοφόννα χέρια τῶν κόκκινων διαβόλων. Τὶ νὰ κάνει ἄρα γε τὸ κορίτσι του, ἡ Μάρω; Ἐχει τόσες μέρες νὰ λάβῃ γράμμα τῆς. Καὶ νὰ σκεφθῆ κανεὶς ὅτι μιὰ τέτοια Μέρα ἀγάπης, μιὰ τέτοια Μέρα ὑπερτάτης χαρᾶς, βρῆσκονται ἄνθρωποι ποὺ ἔχουν σὸ νοῦ τους τὸ κακὸ, τὴν ἀδικία. Νᾶναι ἄνθρωποι ποὺ νὰ μὴν ἀγκυλιάζουν μ' ἀγάπη τὴν ὀπτασία τοῦ γλυκοῦ Ναζωραίου. Αἴφνης στ' αὐτιά τοῦ γενναίου ἀκρίτη φτάνει ἡ παλιὰ λησμονημένη μελωδία. «Χριστὸς γεννᾶται δοξάσατε».

Ἀργόσυρη, ἡ γεροντικὴ φωνὴ τοῦ παπᾶ Γιάννη, σὰν νᾶναι τώρα, θυμᾶται τὰ λόγια τοῦ ἱερέα, παλιοῦ πολεμιστῆ καὶ ἥρωα κάποιου ἄλλου πολέμου «...σὸ καλὸ παιδί μου. Νὰ γυρίσης δοξασμένος. Κι' ἂν πέσης γιὰ τὴν πατρίδα δὲν θάσαι νεκρός, θάσαι ἥρωας. Τὶ κι' ἂν πεθάνης; θὰ εἶσαι νικητής».

Ὁμορφα λόγια, βγαλμένα μέσα ἀπὸ μιὰ ἀπλὴ καρδιά, ποὺ κτυποῦσε σὲ ἑλληνικὸ στήθος. Ἐνα δάκρυ κύλησε καφρὸ, πάνω σὸ κρυσταλλιασμένον χιόνι τοῦ μανικιοῦ τῆς χλαίνης του. Ἦταν ἓνα μήνυμα, ἓνας ἀποχαιρετισμὸς, σὲ κάτι ἀγαπημένο. Ξαφνικὰ κοντοστάθηκε, ὑποπτος θόρυβος, ἀκούγεται. Ἀθόρυβα πατήματα γάτας. Νᾶταν παραιοθήσις; Ὅχι δὲν ἦταν δυνατὸ. Κεῖ κοντὰ ἦσαν μερικοὶ θάμνοι. Μέσα εἶχε κορνιάσει μιὰ ναρκωμένη κουκουβάγια ἀπ' τὴν παγωνιά. Κάτι ἦταν κεῖ κοντά. Κάτι κούνησε τὸ θάμνο καὶ ἐξύπνησε τὴν κουκουβάγια. Βροντερὴ ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τοῦ σκοποῦ.

«Στὰ ὄπλα!» καὶ ἀκολούθησε ὁ δολοφόνος κρῦ-

τος μιᾶς χειροβομβίδας.

Σὲ μιὰ στιγμή, μέσα στὴν σιγαλιὰ τῆς νύκτας γίνηκε ἓνα σωστὸ πανδαιμόνιο. Φωνές, πολεμικὲς ἰαχές, κρότοι καὶ τὰ ὄπλα ξεροῦσαν καφρὸ σίδερο καὶ συγχρόνως τὸν θάνατο καὶ τὴν συμφορὰ. Τὸ βράδυ αὐτὸ τῆς ἀγάπης τὴν νύχτα τῆς γαλήνης, σκότωνε ὁ ἀδελφὸς τὸν ἀδελφόν, ὁ γιὸς τὸν πατέρα. Ἐκεῖνο τὸ βράδυ τὰ χαμόκλαδα, οἱ θάμνοι, οἱ πέτρες, οἱ βράχοι καὶ ἡ κουκουβάγια εἶδαν πῶς πολεμοῦν οἱ Ἕλληνες καὶ πῶς σκοτώνουν οἱ βάρβαροι!

Νικημένοι χάθηκαν μες στὴν νύχτα ὅσοι ἀπόμειναν ἀπ' τοὺς ἐπιδρομεῖς. Τὸ δοξασμένον πολυθρόλυτο χαλὶ εἶχε νικήσει καὶ πάλι μετὰ τὴν βοήθεια Ἐκεῖνου ποὺ ἐρχόταν τούτῃ τῆς νύχτας στὴν γῆ γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ κόσμου. Ἡ πλαγιὰ αὐτῆ κάπου κοντὰ στὸν Γράμμο εἶχε βαφτεῖ μετὰ κόκκινον αἷμα, αἷμα ποὺ ἄγχιζε ἀκόμα, αἷμα ἀδελφικόν. Τὸ ἀγρομένο βλέμμα ἡμέρεψε πάλι ἀπὸ τὴν μέθη τῆς μάχης. Ξανὰ στὴν φαντασία ξαναγύρισε ἡ χιονισμένη Βηθλεέμ, ἡ φάτνη, τὰ βώδια καὶ οἱ ποιμένες.

Ξανὰ στὰ ὄνειρα φάνηκε τὸ μικρὸ χωριό, ἡ ἐκκλησιὰ μετὰ τὸ καμπαναριό, ὁ γέρος πατέρας, ἡ μάννα, ἡ ἀδελφὴ, ἡ μνηστὴ....

Καὶ μόνον τὸ πρωτὸ κάπου κεῖ σ' ἓνα θάμνο ἀπὸ κάτω, βρέθηκε τὸ ματωμένον κουφάρι τοῦ σκοποῦ κατιτρυπημένον ἀπ' τὶς σφαῖρες. Στὰ χεῖλη του ἐπλανᾶτο ἓνα πονεμένο χαμόγελο. Στὰ χέρια του ἔσφιγγε καλὰ τὸ ὄπλο του. Πρωτοῦ τὸ ἐχθρικὸ βόλι τοῦ ἀφαιρέσει τὴν ζωὴ εἶχε προλάβει νὰ φωνάξῃ γιὰ στερνὴ φορὰ ἓνα «ἄερα». Ἐνα «ἄερα» γεμάτο περιφάνεια, ἓνα «ἄερα» γεμάτο περιφρόνησι γιὰ τοὺς ἐχθρούς. Ἐνα «ἄερα» ποὺ ἔμοιαζε στερνὸς χαίρετισμὸς σὲ κάθε τὶ ποὺ ἀγάπησε. Ἐπίασε καὶ κείνος ὅπως καὶ τόσο ἄλλοι μιὰ μικρὴ γωνίτσα, στὴν ἀπέραντη ἀγκαλιὰ ἐκείνης ποὺ γιὰ χάρη τῆς θυσίας σὸ βωμό τῆς, νεῖατα καὶ λεβεντιά. Ἐνας ἀνώνυμος ἥρωας στὶς χιλιάδες τῶν γενναίων.

Δὲν πῶς τὰ βράδνα ἀκούγεται συχνὰ νὰ πλανᾶται μιὰ μακρυνὴ φωνὴ κεῖ κοντὰ ποὺ λέει «Τὶ κι' ἂν δὲν γυρίσης; θάσαι ὁμῶς νικητής!».

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΣΟΛΙΔΑΚΗΣ

Μαθ. Ζ' τάξ. Γυμν. Ἁγίου Νικολάου.

ΜΑΘΗΤΑΙ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΡΙΑΙ

Διαβάσετε καὶ διαδίδετε μετὰ φανατισμὸ τὴν «Μαθητικὴ Ἠχώ». Εἶναι τὸ περιοδικὸ σας, εἶναι τὸ μοναδικὸ Παγκρήτιον δημοσιογραφικὸ σας βῆμα. Κυκλοφορεῖ σὲ ὅλες τὶς οἰκογένειες τῆς Κρήτης, διεκμηνεύοντας ὅλους τοὺς πόθους καὶ τὰ συναισθήματα τοῦ Μαθητικοῦ κόσμου. Γενῆτε ὅλοι σας θερμοὶ ὑποστηρικτὲς του σὸ Γυμνάσιόν σας καὶ αὐξήσατε τὴν κυκλοφορίαν του.

ΜΑΘΗΜΑ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑΣ 4^ο

I. ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΤΟΥ ΤΕΛΙΚΟΥ (ν) (ς) ΤΩΝ ΠΡΟΘΕΣΕΩΝ (έν) (σύν).

1) Τὸ τελικὸ (ν) (ς) τῶν προθέσεων ἐν, σὺν γίνεται (γ) μπροστὰ ἀπὸ τὰ οὐρανικά κ, γ, χ, καὶ τὸ ξ καὶ τὸ προφέρομε ὡς (ν) (τὸ λέμε (γ) ἔνρινο) π.χ.

ἐν+καθιδρύω = ἐγκαθιδρύω
ἐν+κύπτω = ἐγκύπτω
συν+καλύπτω = συγκαλύπτω
ἐν+γραφή = ἐγγραφή
συν+γράφω = συγγράφω
ἐν+γάμος = ἐγγαμος
ἐν+χαράσσω = ἐγχαράσσω
συν+χέω = συγχέω
συν+χωνεύω = συγχωνεύω
συν+ξέω = συγξέω

Μὲ ὅμοιο τρόπο ἔχομε, ἐγκρατής, ἐγκαίνια, συγγένεια, σύγχυσις, ἐγχορδός, ἐγχώριος, ἐγχρωμός, συγχαρητήρια, συγγνώμη, συγχωρῶ, συγκεκριμένος κ.λ.π.

Πρέπει νὰ προσέχωμε δηλ. νὰ μὴ γράφωμε (ν) ἀλλὰ (γ), τὸ ὁποῖο προφέρομε ὡς (ν).

2) Μπροστὰ ἀπὸ τὰ χειλικά π, β, φ, καὶ τὸ ψ γίνεται (μ) (τὸ προφέρομε μεταξὺ τοῦ ν, καὶ μ) π.χ.

ἐν+πνέω = ἐμπνέω
συν+πάσχω = συμπάσχω
ἐν+βαπτίζω = ἐμβαπτίζω
συν+βάλλω = συμβάλλω
ἐν+φύομαι = ἐμφύομαι
συν+φοιτητής = συμφοιτητής
ἐν+ψυχή = ἔμψυχος
συν+ψηφίζω = συμψηφίζω

Μὲ ὅμοιο τρόπο ἔχομε: ἐμπειρία, ἐμβατήριο, συμβαδίζω, σύμβαισις, ἐμφαίνω, ἐμφύλιος, μετεμψύχωσις, συμφέρον, συμφωνία, συμφιλίωσις, συμβόλαιον κ.λ.π.

Καὶ ἐδῶ πρέπει νὰ προσέχωμε νὰ μὴ γράφωμε (ν) ἀλλὰ (μ), τὸ ὁποῖο προφέρεται σὰν (ν) πολλές φορές.

3) Μπροστὰ ἀπὸ τὰ (λ) (μ) (ρ) ἀφομοιοῦται μὲ αὐτὰ καὶ γίνονται λλ, μμ, ρρ π.χ.

συν+λέγω = συλλέγω
ἐν+λείπω = ἐλλείπης, ἔλλειψις, ἔλλειμα
ἐν+μένω = ἐμμένο
συν+μαθητής = συμμαθητής
ἐν+ρυθμός = ἔρρυθμος
συν+ράπτω = συρράπτω

Μὲ ὅμοιο τρόπο ἔχομε: ἔλλοχεύω, ἐμμεσός, ἐμμονός, ἐμμετρος, ἐμμισθος, συλλαλητήριο, σύλληψις, συλλυπητήρια, συλλέκτης, συρροή, σύρραξις κτλ.

Σὲ μερικοὺς παθητικοὺς παρακειμένους τῆς ἀρχαίας ἀντὶ τὸ νμ, νὰ γίνῃ μμ γίνεται σμ π.χ. μεμιάναμαι = μεμιάσμαι.
ὄφαναμαι = ὄφασμαι

πέφαναμαι = πέφασμαι

4) Τὸ (ν) τῆς προθέσεως (έν) μπροστὰ ἀπὸ τὸ (σ) μένει ἀμετάβλητο δηλ. μένει πάλι (ν) π.χ.

ἐν+σημα = ἐνσημον
ἐν+σκήπτω = ἐνσκήπτω
ἐν+στάσις = ἐνστασις
ἐνσωμάτωνσις, ἐνστικτον, ἐνσυνειδήτως κ.λ.π.

Τὸ (ν) ὅμως τῆς προθέσεως (σύν) μπροστὰ ἀπὸ τὸ (σ) ἀφομοιοῦται μὲ αὐτὸ καὶ γράφομε (σσ), ὅταν ὅμως μετὰ τὸ (σ) ἀκολουθῆ φωνήεν π.χ.

συν+σωρεύω = συσσωρεύω
συν+σίτος = συσσίτιον
συν+σῶμα = συσσωμάτωνσις

Ὅταν ὅμως δὲν ἀκολουθῆ φωνήεν μετὰ τὸ (σ) τότε τὸ (ν) τῆς προθέσεως (σύν) ἀποβάλλεται π.χ.

συν+στοιχῶ = συστοιχία
συν+στάσις = σύστασις
συν+σκέψις = σύσκεψις
συν+στρέφω = συστρέφω
συν+σχετίζω = συσχετίζω
συν+στρατιώτης = συστρατιώτης κ.τ.λ.

5) Τὸ τελικὸ πάλι (ν) τῆς προθέσεως (έν) μπροστὰ ἀπὸ τοῦ (ξ) μένει ἀμετάβλητο π.χ.

ἐν+ζυγός = ἐνζυγός
ἐν+ζύμη = ἐνζυμός

Τὸ τελικὸ ὅμως (ν) τῆς προθέσεως (σύν) μπροστὰ ἀπὸ τὸ (ξ) ἀποβάλλεται π.χ.

συν+ζήτησις = συζήτησις
συν+ζυγός = σύζυγος
συν+ζῶ = συζῶ κτλ.

6) Τίς ἴδιες μεταβολές θὰ παρατηρήσωμε καὶ μὲ τὰ τελικά (ν) τῶν λέξεων πᾶν, πάλιν π.χ.
παν+κόσμος = παγκόσμιος
παν+κακός = πάγκακος
παν+Γερμανισμός = Παγγερμανισμός
Παμβάλκανικός, πάγκαλος, παμφάγος, παμπάλαιος, πάμπλουτος, πάλλευκος, παλιγγενεσία, παλίμβουλος.

II. ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΤΟΥ (κ) ΤΗΣ ΠΡΟΘΕΣΕΩΣ (ἐκ)

1) Μπροστὰ ἀπὸ σύμφωνο μένει ἀμετάβλητο δηλ. πάλι (κ) π.χ. ἐκβάλλω, ἐκ Χανίων, ἐκδοσις κ.λ.π.

2) Μπροστὰ ἀπὸ φωνήεν γίνεται (ξ) π.χ. ἐξ Ἀθηνῶν, ἐξαιρέσις, ἐξάντλησις, ἐξοδος κτλ.

3) Ὅταν ἔχωμε σύνθετες λέξεις μὲ τὴν πρόθεσιν (ἐκ) καὶ ἀρχίζουσιν οἱ λέξεις αὐτὲς ἀπὸ (σ) τὸ (κ) τῆς προθέσεως δὲν τρέπεται σὲ (ξ). Προφέρομε καὶ γράφομε (κ) π.χ. ἐκστρατεία, ἐκσπῶ, ἐκστομίζω, ἐκστασις κ.τ.λ. Πρέπει νὰ προσέχωμε νὰ μὴ γράψωμε (ξ).

ΣΠ. ΜΑΡΚΟΥΔΑΚΗΣ
Καθηγ. Β' Γυμν. Χανίων

ΜΙΛΑΤΟΣ

ΠΩΣ ΕΝΑ ΣΠΗΛΙΟ ΓΙΝΕΤΑΙ ΓΟΛΓΟΘΑΣ

Ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τοῦ 1822 ὁ Κρητικὸς ἀγῶνας ἀλλάζει. Οἱ ἐπαναστάτες δὲν ἔχουν πιά νὰ ἀντιμετωπίζουν τοὺς Τούρκους μόνους. Ὁ στρατὸς τοῦ Μωχάμετ Ἄλυ εἶναι στὸ πλευρὸ τους. Ἡ περίοδος ποὺ θὰ ἀκολουθήσῃ θὰ εἶναι μιὰ δύσκολη καμπὴ τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνα τῶν Χριστιανῶν. Οἱ τελευταῖοι τὶς περισσότερες φορὲς θὰ εἶναι οἱ ἀμυνόμενοι. Αὐτοὶ ποὺ θὰ ὑποφέρουν. Καὶ ἡ περίοδος αὐτὴ ἔχει δύο γεγονότα χαρακτηριστικὰ. Δύο σημεῖα φωτεινὰ. Δύο δράματα. Τῆς Μιλάτου καὶ τοῦ Μελιδονίου.

Εἶναι ἡ ἐποχὴ ποὺ ὁ Αἰγυπτιακὸς στρατὸς μπαίνει στὴν ἐπαρχία τοῦ Μεραμπέλου. Ἡ κατάστασις, γιὰ τοὺς ἐπαναστάτες, τρομερὰ ἐπικίνδυνη. Ἡ δύναμη ποὺ ἔχει ὁ Αἰγύπτιος Στρατάρχης, ὁ Χασάν πασὰ πολὺ μεγάλη. Ἡ δύναμη τῶν Χριστιανῶν ἐλάχιστη. Ἄμυνα οὔτε προσπαθοῦν νὰ ἀντιτάξουν. Οἱ ἐνοπλιοὶ λείπουν.

Στὴ Μίλατο, σ' ἓνα σπήλιο βρήσκονται 3.700 γυναικόπαιδα. Τὰ ὑπερασπίζονται κάπου 152 ὄπλοφόροι.

Ὁ Χασάν ποὺ μαθαίνει ὅλα αὐτὰ δὲν θέλει νὰ τοὺς ἀφήσῃ ἐκεῖ ζωντανούς. Στέλνει ἀμέσως τὸν Χουσεῖν Βέη, ποῦταν γαμπρὸς τοῦ Μωχάμετ Ἄλυ, γιὰ νὰ τοὺς κτυπήσῃ. Οἱ Ἐπαναστάτες ὅμως ποὺ φρουροῦν εἶναι καλὰ ὀπλισμένοι. Ὁ Κουρμούλης κι' ὁ Ζερβουδάκης εἶχαν φροντίσει ἀπὸ πρῶτα γι' αὐτὸ.

Ὁ Χουσεῖν Βέης λοιπὸν θὰ πρέπει νὰ δυσκολευθῇ ἀρκετὰ. Οἱ Αἰγύπτιοι πολιορκοῦν τὸ σπήλιο. Εἶναι πολλοὶ, τόσο ὥστε νὰ μὴ φοβοῦνται τοὺς ἀνδρείους ποὺ προσπαθοῦν νὰ βοηθήσουν ἀπ' ἔξω τοὺς πολιορκημένους. Ἐκεῖνοι ἀπὸ μέσα ὑποφέρουν. Τὸ σπήλιο ἔχει μιὰ πηγὴ ἐσωτερικὴ. Γύρω ἀπ' αὐτὴν γίνεται νύχτα-μέρα «μάχη» ἀπὸ τὰ γυναικόπαιδα γιὰ τὸ πὺρ θὰ προτοπιῇ νερὸ. Καὶ εἶναι τόσοι πολλοί...

Τρόφιμα δὲν ἔχουν πολλὰ. Ἡ πείνα ἄρχισε νὰ μαστίζει τοὺς πολιορκημένους. Ἀλλὰ μόνο ἡ πείνα; Ἡ κατάσταση μέσα εἶναι ἀπερίγραπτη. Τρομερὴ. Τὸ νὰ σκεφθῇ κανεὶς πὼς γεννήθηκαν σαράντα παιδιά στὸ διάστημα τῆς πολιορκίας φθάνει. Τώρα πόσοι πέθαναν; Κανεὶς δὲν ξέρει. Τὰ πτώματα ἄταφα μύριζαν ἀπαίσια. Οἱ θρῆνοι τῶν γυναικῶν καὶ τὰ κλάματα τῶν νεογεννήτων μαζὺ μὲ τοὺς κρότους τοῦ πολέμου δημιουργοῦσαν μιὰ πραγματικὴ κόλαση. Ἀλλὰ ποὺ θὰ κατάληγε αὐτὴ ἡ κατάση; Εἶχαν ἐλπίδες οἱ πολιορκούμενοι; Καμμιά. Οἱ ἐπαναστάτες ποὺ προσπαθοῦσαν νὰ τοὺς βοηθήσουν ἀπ' ἔξω δὲν κατόρθωναν τίποτε τὸ σοβαρὸ. Ὁ κλεφτοπόλεμος σ' ἓνα στρατὸ 16.000 ἀνδρῶν εἶναι κάτι τὸ μάταιο.

Ἡ ἄμυνα τώρα τῶν 152 ἐνόπλων; Τὶ νὰ κάμῃ καὶ ἐκεῖνη; Ἐκαμὲ τὸ πὺρ σοσὸ ποὺ μποροῦσε νὰ κάμῃ. Ἐνα βράδυ ἀπὸ τοὺς 152 ἐνόπλους οἱ 120 ἔφυγαν. Πῆγαν κι' ἐνώθησαν μὲ τὰ ἐπαναστατικὰ σώματα ποὺ μάταια προσπαθοῦσαν νὰ τοὺς βοηθήσουν

μέχρι τότε. Ἐμείναν 32 γιὰ νὰ κρατήσουν σ' ἀσφάλεια 3.700 ἀμάχους. Καὶ μέχρι κάποιο σημεῖο τὸ κατόρθωσαν. Νὰ ὅμως ποὺ ὁ Βέης ἀλλάζει πολιτικὴ. Ὁρκίζεται στὸν προφήτη καὶ στὴν τιμὴ του πὼς μόλις οἱ 32 ἀφήσουν τὰ ὅπλα καὶ τὰ γυναικόπαιδα βγοῦν ἔξω ἀπ' τὸ σπήλιο ἐκεῖνος θὰ πάρῃ τοὺς μαύρους του καὶ θὰ φύγῃ. Οἱ συνθήκες ἦταν μὲ τὸ μέρος του. Τὸ νερὸ, τὸ ψωμί, τὸ μαροῦτι ἄρχισαν νὰ σώνονται.

Καὶ οἱ 32 ἀφήνουν τὰ ὅπλα, τὰ γυναικόπαιδα βγαίνουν. Καὶ τότε, ἀρχίζει τὸ μακελιό. «Μαχαῖρι τῶν γκισούρηδω» φωνάζει αὐτὸς ποὺ μέχρι πρὸ ὀλίγου ὠρκίζόταν στὸν προφήτη του. Οἱ 32 σφάζονται ἀμέσως. Τὰ γυναικόπαιδα ποὺ φωνάζοντας «νερό, νερό», εἶχαν ξεχυθῆ ἔξω νὰ βλέπουν. Προσπαθοῦν νὰ φύγουν. Σὲ λίγες ὁμοῦς ξαναλιάνονται. Οἱ Ἀραπάδες τοὺς δένουν. Τὰ κορίτσια καὶ τὶς γυναῖκες τὶς ἔδεναν δυὸ δυὸ ἀπὸ τὰ μαλλιά. Οἱ ἀνάπηροι, οἱ γέροι σχηματίζουν θανατερὸ κ' ὀρόνι. Τοὺς κτυποῦσαν, τοὺς ἔσπρωχναν, τοὺς βασάνιζαν. Ἐνα κορίτσι ἔφυγε γιὰ μιὰ στιγμή ἀπὸ τὸν Ἀρβανίτη ποὺ τὸ κρατοῦσε. Εἶδε, ἴβει ἡ παράδοση, ἓνα πηγάδι ἀνοιχτὸ καὶ ἔπεσε μέσα κι' πνίγηκε. Προτίμησε τὸ θάνατο ἀπὸ τὴν ἀτίμωση.

Ἡ τραγικὴ πομπὴ ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριὸ ἦρθε καὶ στὸ στρατόπεδο τοῦ Χασάν. Ὁ Αἰγύπτιος Στρατάρχης ἀφοῦ πέρνει τὰ δῶρα του δίνει μὲ τὴ σειρά του ἑκατὸ εἴκοσι φλουριά γιὰ «μπακσίσι» στὸ Χουσεῖν Βέη. Δὲν σταματᾷ ὅμως ἔδῳ. Ὁ νεαρὸς αὐτὸς ἐγκληματίας εἶναι γαμπρὸς τοῦ Μωχάμετ Ἄλυ ὅπως εἶπαμε. Γιὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ λοιπὸν τὴν εὐνοία τοῦ πεθεροῦ του ὀνομάζει τὸν Χουσεῖν ὑποστράτηγο.

Τὴν τύχη τώρα τῶν γυναικοπαίδων τὴν κρατᾷ στὰ χέρια του ὁ Χασάν. Οἱ γέροι καὶ οἱ γριῆς σύμφωνα μὲ δικὴ του διαταγὴ μεταφέρονται στὴ θέση Γραμπέλες. Ἐδῶ θὰ μείνουν γιὰ πάντα γιατί τὸ ἱππικὸ μὲ μιὰ ὀρμητικὴ του ἐπέλαση θὰ τοὺς σαρώσῃ ἐντελῶς. Τὰ κεφάλια τους θὰ γίνουν πυραμίδα μέσα σ' ἓνα ἄλῳν ἐνῶ τὰ ἀκέφαλα σώματα τους θὰ πεταχθοῦν ἄλλοῦ. Οἱ δεκαοκτὼ παπάδες ἀφοῦ πρῶτα θὰ χάσουν τρία ἀπὸ τὰ δάχτυλα τοῦ δεξιοῦ χεριοῦ θὰ καοῦν ζωντανοί. Τὰ βρέφη θὰ σφαγοῦν. Οἱ μανιάνες θὰ πουληθοῦν. Οἱ κοπέλλες θὰ προσφερθοῦν δῶρα στοὺς ἀξιωματικούς.

Ἡ ἀνανδρὴ αὐτὴ ἐπιτυχία τοῦ Χασάν θὰ πληρωθῇ. Σὲ λίγο ὁ ἀγῶνας θὰ ἀλλάξῃ πάλι ὄψη.

Τὸν κύριο ρόλο θὰ παίζουν ξανά οἱ ἐπαναστάτες: Ἡ Κρήτη θὰ δεχθῇ σὰν Ἀρμωστή της τὸν Μανώλη Τομπάζη.

ΜΑΝΩΛΗΣ ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ

Ζ' Πρακτικοῦ

ΜΑΘΗΜΑ ΦΥΣΙΚΗΣ 2^ο

Μάζα και Βάρος τών Σωμάτων

Επρωτίμησα να διαπράγμστευθώ αυτό το θέμα εις τὸ σημερινὸν μάθημα καὶ μάλιστα μακρὰν, ἀπὸ ἐπισημονικοὺς ὀρισμοὺς καὶ ἀκριβείας, διὰ διαφόρους λόγους. Ἐνας ἀπὸ αὐτούς, ὁ πλέον μάλιστα ἰσχυρὸς, εἶναι ὅτι, ὡς ἔχει διαπιστωθῆ, πολὺ δύσκολα γίνεαι ἀντιληπτὸν καὶ μάλιστα ἀπὸ τοὺς μαθητὰς τῶν Κλασσικῶν Γυμνασίων, παρ' ὄλην τὴν καταβαλλομένην ἀπὸ ὅλους μας προσπάθειαν, πῶς μάζα καὶ βάρος ἐνὸς σώματος εἶναι πράγματα τελείως διάφορα. Καὶ τοῦτο διότι ἔχομε συνηθίσει εἰς τὰς καθημερινὰς μας συναλλαγὰς νὰ ταυτίζωμε τὰς δύο αὐτὰς ἐννοίας ἢ μᾶλλον μὲ τὴν λέξιν βάρος τοῦ σώματος νὰ λησμονοῦμεν τελείως τὴν ὑπαρξίν τῆς μάζης. Καὶ λέγω, διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν Κλασσικῶν Γυμνασίων, διότι οἱ τοιοῦτοι τῶν Πρακτικῶν καὶ εἰς περισσότερο χρονὸν διδάσκονται τὴν Φυσικὴν καὶ τὴν Χημείαν, ἀλλὰ καὶ λεπτομερέστερον, βοηθούτων δὲ καὶ τῶν Μαθηματικῶν τοὺς καθιστοῦν ἱκανοὺς νὰ ξεκαθαρίσουν, σὺν τῷ χρόνῳ πολλὰς εὐνοίας, αἵτινες πολλάκις δι' ἄλλους παραμένουν, ἐν μέρει σκῶτειναι. Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι ἀγοράζομεν ἀπὸ τὸν παντοπώλην μας 1 κιλὸ ρύζι (1000 γραμμάρια), καὶ ὅτι ἔχομε τὴν ὑπομονὴν νὰ μετρήσωμεν ἀπὸ πόσα σπιριά ἀποτελεῖται. Ἔστω λ. χ. ὅτι ἀποτελεῖται ἀπὸ 10.000. Μεταφέροντες τὸ ρύζι αὐτὸ εἰς τὸ σπίτι μας, συνηθίζομε νὰ λέμε ὅτι μεταφέρομεν 1 κιλὸ ρύζι, ἐνῶ εἰς τὴν πραγματικότητα μεταφέρομε τὴν ὕλην ποὺ τὸ ἀποτελεῖ, τὰ 10.000 αὐτὰ σπιριά, ἢ ὅποια εἰς τὴν Φυσικὴν ὀνομάζεται μάζα τοῦ ρυζιοῦ.

Πέρνω αὐτὸ τὸ ρίζι καὶ τὸ μεταφέρω εἰς ἄλλον τόπον, ἐκτὸς λ. χ. τῶν Χανίων, ἦτοι εἰς τὸν Ἰσημερινὸν τῆς γῆς, χωρὶς μῆτε ἓνα σπιρὶ ρυζιοῦ νὰ χαθῆ. Συνεπῶς ἔχω μεταφέρει ὀλόκληρον τὴν ὕλην ἢ τὴν μάζαν τῆς ὀρύζης, τὴν ὁποίαν εἶχον ἀγοράσει ἀπὸ τὸν Παντοπώλην μου εἰς τὰ Χανιά. Ζυγίζω τότε αὐτὸ ρίζι. Θὰ δῶ μὲ ἔκπληξιν, ὅτι δὲν ἔχει τὸ ἴδιο βάρος ποὺ εἶχεν εἰς τὰ Χανιά, ἀλλὰ θὰ εἶναι ἐλαφρότερον κατὰ 2 γραμμάρια, ἦτοι ὁ παντοπώλης τοῦ Ἰσημερινοῦ θὰ μοῦ πῆ ὅτι ἔχει βάρος μόνον 998 γραμμάρια.

Τὸ ἴδιο ὁμοῦ ρύζι, μὲ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν σπειριῶν, μεταφέρω εἰς τοὺς πόλους τῆς γῆς, καὶ τὸ ζυγίζω. Θὰ παρατηρήσω καὶ ἐδῶ νέαν διαφορὰν εἰς τὸ βάρος του καὶ μάλιστα ὅτι ἐδῶ ὁ παντοπώλης τοῦ πόλου θὰ μοῦ πῆ πῶς ἔχει βάρος 1002 γραμμάρια.

Ἄλλὰ τὸ πρᾶγμα καθίσταται ἔτι περισσότερο ἐκπληκτικὸν ἂν ἔπερνα αὐτὸ τὸ κιλὸ τὸ ρύζι, μὲ τὴν μάζαν ποὺ ἔχουν τὰ 10.000 σπιριά καὶ τὸ μετέφερα πρὸς ζῦγισιν εἰς τὴν Σελήνην. Ὁ ὑποθετικὸς ἐκεῖ παντοπώλης θὰ μοῦ

ἔλεγε πῶς ἔχει βάρος μόνον 270 γραμμάρια.

Εἰς ποῖα λοιπὸν συμπεράσματα καταλήγομεν, κατόπιν αὐτῶν τῶν ἐργασιῶν μας καὶ ποῖα ἢ ἐξήγησις τῶν φαινομένων αὐτῶν;

α) Συμπέρασμα: Ὅτι ὅπου δὴποτε καὶ ἂν μεταφέραμε τὸ ρύζι μας, ἀπὸ τὰ Χανιά, εἴτε στὸν Ἰσημερινόν, εἴτε εἰς τοὺς πόλους, εἴτε στὴν Σελήνην, τὰ σπειριά ποὺ τὸ ἀποτελοῦν, δηλαδὴ καὶ ἡ μάζα-τοῦ ἢ ἡ ὕλη ποὺ τὸ ἀποτελεῖ ἔμεινε τελείως ἀμετάβλητος. Καὶ ἐπειδὴ αὐτὸ συμβαίνει καὶ γιὰ κάθε ἄλλο σῶμα, λέμε ὅτι ἡ μάζα ἐνὸς σώματος μένει πάντοτε ἀμετάβλητος, ὅπου δὴποτε καὶ ἂν φέρωμε τὸ σῶμα αὐτό.

β) Συμπέρασμα: Τούναντίον βλέπομε πῶς τοῦ ἴδιου σώματος τὸ βάρος δὲν μένει σταθερόν, ἀλλὰ μεταβάλλεται ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, ἦτοι τὸ ἴδιο σῶμα δὲν ἔχει παντοῦ τὸ ἴδιο βάρος. Συνεπῶς τὸ βάρος ἐνὸς σώματος, ἐν ἀντιθέσει μὲ τὴν μάζαν του, δὲν εἶναι κάτι τὸ σταθερόν, ἀλλὰ τὸ μεταβαλλόμενον ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, μ' ἄλλα λόγια ἐξαρτώμενον ἀπὸ τὸν τόπον ποὺ ζυγίζομε τὸ σῶμα. Γιατὶ ὁμοῦ συμβαίνει αὐτὸ καὶ γιὰ τὴν Σελήνην τὸ βάρος τοῦ σώματος παρουσιάζει τὴν μεγάλην διαφορὰν: αὐτὸ θὰ προσπαθῆσω μὲ ἀπλᾶ παραδείγματα νὰ ἐξηγήσω στὸ ἐπόμενο μάθημα τῆς Φυσικῆς εἰς τοὺς ἀναγνώστας μαθητὰς τοῦ περιοδικοῦ «Μαθητικὴ Ἠχώ».

ΝΙΚΟΣ ΚΑΚΑΒΕΛΑΣ

Γυμνασιάρχης Β'. Γυμνασίου Χανίων.

ἈΠΙΕΡΩΜΑ

Στὸν σεβαστὸν μου καθηγητὴ καὶ πνευματικὸ πατέρα Ἀρχιμανδρίτη, Νικ. Συντζανάκη.

Πνευματικὲ μας πατεροῦλη δάσκαλε, καθοδηγητὴ πάντα ἐσένα θὰ θυμάμαι σὺν μ' εὐρη μπόρα στὴ ζωὴ.

Εἶσαι τὸ φῶς καὶ ἡ ἐλπίδα, κάθε ψυχῆς παρηγοριά μέσα στὴν ἄγρια καταιγίδα σὺ μᾶς τρανώνεις τὰ φτερά.

Μὰ τώρα πᾶ θὰ μᾶς ἀφίσης πρέπει νὰ πάης κεῖ μακριὰ αὐτὸ πολὺ θὰ μᾶς στοιχίσῃ, θὰ μᾶς ραγίσῃ τὴν καρδιά.

Δέξου τῶρ ἀπὸ τὰ παιδιὰ σου σὺν τὸν στεγρὸ χαιρετισμὸ κλειστο βαθεῖα μὲς στὴν καρδιά σου ἓνα μεγάλο εὐχαριστῶ.

ΡΟΥΛΑ ΓΑΛΑΝΗ

Τάξις Ε'.

Ἐμπορικὴ Σχολὴ Χανίων

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ: "ΑΝΤΙΓΟΝΗ,"

Μετάφραση ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ τῆς Η' Πρ. Β Γ Α Χ. ΣΤ. ΣΜΠΥΡΑΚΗ

(Τετάρτη Συνέχεια στίχ. 211—290)

ΧΟΡΟΣ

Σέ σένα τοῦτα Κρέοντα, παιδί τοῦ Μενοιτιάδα
ἀρέσουνε γιά τοὺς ἀθρώπους καὶ φίλους τῆς πατρίδας
καὶ δύνασαι νὰ χειριστῆς τὸ νόμο καθὼς θέλεις
γιά μᾶς ποὺ ζοῦμε καὶ γι' αὐτοὺς ποὺ εἶναι πεθαμένοι.

ΚΡΕΩΝ

Λοιπὸν, νὰ τὸ φυλάξετε τοῦτο ποῦχω προστάξει.

ΧΟΡΟΣ

Τούτη τὴν ἐγνοια δόστηνε σ' ἓνα ποῦναι πιδ νέος.

ΚΡΕΩΝ

Μὰ ἔχω θάλλει τὸ νεκρὸ σκοποὺς γιά νὰ φυλάνε.

ΧΟΡΟΣ

Λοιπὸν; Τί πιδ περισσότερο προστάξεις ἀπὸ τοῦτο;

ΚΡΕΩΝ

Ποτὲ νὰ μὴ σχορήσετε κείνους ποὺ δὲν τ' ἀκοῦνε.

ΧΟΡΟΣ

Δὲν εἶν' κανεὶς τόσο κουτὸς νὰ θέλῃ νὰ πεθάνῃ.

ΚΡΕΩΝ

Βέβαια αὐτὸ θάχῃ μιστὸ ἕμως ἀπ' τὴν ἐλπίδα
τοῦ κέρδους, καταστράφηκαν πάρα πολλοὶ ἀνθρώποι.

ΦΥΛΑΞ

(Μπαίνει ἀπὸ τὴν ἀριστερὴν πύλοιο μετ' ἀργὸν καὶ
δισταχτικὸν θάδισμα. Δειλὰ ἀποφασίζει νὰ μιλήσῃ).

Ρῆγα, ποτὲ δὲν θὰ σοῦ πῶ ἀπ' τὴν πολλὴν βιασύνῃ
πὼς ἦρθα τρέχοντας γοργὰ καὶ εἶμαι λαχανιασμένος.
Γιατὶ οἱ σκέψεις μ' ἔκαναν σταθμοὺς πολλοὺς νὰ κάμω
στοὺς δρόμους, πάλι νὰρχωμαι καὶ πάλι νὰ ἐπιστρέφω,
γιατ' ἡ ψυχὴ μου μούλεγε πολλὰ ὄντας ὠμίλιε:
«Δυστυχισμένη, γιατί πᾶς κεί ποὺ θὰ δώσης λόγο;
κακόμοιρε, τί στέκεσαι; Κι' ὁ Κρέοντας ἂν τὸ μάθῃ
ἀπ' ἄλλον ἀνθρώπο, ἐσὺ στὰ βέβαια εἶσαι χαμένος».
Τοῦτα ἐπειδὴ τὰ λόγιαζα ἤρθ' ἀργοπορημένος
κι' ἔσο' ἐγίνεν ὁ κοντινὸς δρόμος πολὺ μεγάλος.
Στὸ τέλος ἕμως νίκησα καὶ ἦρθα ἐδῶ γιά Σένα!
Κι' ἂν μόνον ἓνα μηδενικὸν θὰ πῶ, ἕμως θὰ σοῦπω,
γιατ' ἔρχομαι ἀφοῦ ἄδραξα μιὰ ἐλπίδα. νὰ μὴν πάθω
τίποτε πιδ χειρότερο ἀπ' ὅτι γράφ' ἢ μοῖρα.

ΚΡΕΩΝ

Τ' εἶναι λοιπὸν καὶ ἔχεις γι' αὐτὸ τόσ' ἐναγώνια
[θλίψη;

ΦΥΛΑΞ

Θέλω σέ σέν' ἀπ' τὴν ἀρχὴν νὰ πῶ γιά τὰ δικά μου
γιατὶ ἐγὼ οὔτε τῶκαμα τοῦτο τὸ πρᾶμμα οὔτ' εἶδα
ποιὸς εἶν' ὁ δράστης, καὶ ἄδικα θὰ μ' εὑρῇ τιμωρία.

ΚΡΕΩΝ

Βέβαια σκοπεύεις ἀσφαλτα καὶ κάνεις γύρω φράγμα
ἀπὸ τὴν πρᾶξι· φαίνεσαι πὼς νέα σπουδαῖα μεθ' ἐφ-
[νεῖς.

ΦΥΛΑΞ

Μὰ ναί, γιατί τὰ φοβερὰ πρᾶμματα μᾶς δειλιάζουν.

ΚΡΕΩΝ

Μὰ θὰ μιλήσης κάποτε καὶ ὑστερα ξεκουμπίσου;

ΦΥΛΑΞ

Σοῦ λέω λοιπὸν πὼς τὸν νεκρὸ πρὶν ἀπὸ λίγην ὥρα
κάποιος ἀφοῦ τὸν ἔθαψεν, ἐφυγεν, εἰς τὸ σῶμα
καὶ ἔριξε σκόνῃ κάνοντας κείνα ποὺ πρέπει εἶλα.

ΚΡΕΩΝ

Τί λές; Ποιὸς «ἄντρας» τόλμησε νὰ κάμ' αὐτὸ τὸ
[πρᾶμμα;

ΦΥΛΑΞ

Δὲν ξαίρω γιατί χτύπημα ἐκεῖ ἀπὸ σκαλίδα
οὔτ' ἦταν καὶ οὔτ' ἀπὸ τῆ γῆς ἦταν ἐγαλμένο χῶμα
ἀπὸ δικέλλι, καὶ ἦταν σκληρὴ πολὺ καὶ χέρσα,
μὰ ὁ δράστης ξαφανίστηκε ἔχνος χωρὶς ν' ἀφήσῃ.
Κι' ὅταν ὁ πρῶτος φυλαχτῆς τῆς μέρας μᾶς τὸ δείχνει
σ' ὄλους δυσκολοζήγητο μᾶς φαίνεται τὸ θᾶμα,
Γιατ' ὁ νεκρὸς δὲν φαίνονταν σὲ μνήμα νᾶν' θαμμένος
μὰ ἦταν ριγμένη πάνω του σκόνῃ ψιλὴ ἀπὸ κάποιον
ὀπούθελε ν' ἀπόφευγε τὸ κρῖμα ποῦχε κάμει.
Κι' οὔτε ἀγριμοῦ ἐφαίνονταν σημάδια καὶ οὔτε σκύλου
ποὺ θάρχονταν τὸ σῶμα του γιά νὰ καταξερσκήσῃ.
Κι' ἐλέγαμε λόγια κακὰ ὁ ἓνας εἰς τὸν ἄλλο
ὁ ἓνας φρουρὸς ἐλέγχοντας τὸν ἄλλο καὶ στὸ τέλος
λίγο λείψε νὰ παίξωμε καὶ ξύλο, καὶ κανένας
δὲν θάτανε ξεχωριστῆς. Γιατὶ καθένας ἦταν
ὁ ἐνοχος καὶ ὅλ' ἔλεγαν τίποτα πὼς δὲν ξαίρουν.
Κι' ἤμασταν ὅλοι ἐτοιμοὶ σίδερο πυρωμένο
νὰ πιάσωμε καὶ στῆ φωτιά νὰ μποῦμε νὰ ὀρκιστοῦμε
στοὺς Θεοὺς πὼς οὔτε κάμωμε τὴν πρᾶξιν καὶ κανένα
πὼς δὲν κατέμε ποὺ αὐτὸ νὰ τόβαλε στὸ νοῦ του.
Ὅμως σὰν ὅταν μπορετὸ δὲν ἦταν τίποτ' ἄλλο
λέει ἓνας ποὺ μᾶς ἔκαμε στῆ γῆν ἀπὸ τὸ φόβο
τίς κεφαλὰς νὰ σκύψωμε γιατί καὶ ὄχι νὰ ποῦμε
δὲν τὸ μπορούσαμε, καὶ ἂν ναί παλ' εἶμαστε χαμένοι.
Εἶπε λοιπὸν γιά νάρθωμε σέ σένα νὰ τὸ ποῦμε
γιά νὰ τὸ ξαίρεις. Καὶ αὐτὸς ἐνίκησεν ὁ λόγος.
Κι' ὁ κληρὸς ἔπεσε σέ με τὸ δόλιο γιά νὰ πάρω
τοῦτο τὸ δῶρο. Κι' ἔχω ἐρθεῖ χωρὶς τῆ θέλησί μου
καὶ τῆ δικῆ σου, ξαίρω τὸ. Γιατὶ κανεὶς ἐκείνου
ποὺ ἄσκημα νέα φέρνει του ποτὲ δὲν ἀγαπάει.
(Συνεχίζεται)

Η "ΧΡΥΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ,

"Εχουν παρέλθει 1954 ἔτη ἀπὸ τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου, δύο χιλιετηρίδες περίπου, καὶ ἔμως ἐξακολουθεῖ νὰ φωτίζῃ τὸν κόσμον τὸ φωτεινὸ Πνεῦμα τοῦ Ἰησοῦ. Στὸ διάστημα αὐτὸ τῶν δύο χιλιετηρίδων κράτη ὑψώθησαν ἡπανίσχυρα, φθάσαντα εἰς τὸν καλοφῶνα τῆς δόξης των, ἀλλ' ἐχάθησαν κατόπιν. Βασιλεῖς καὶ Αὐτοκράτορες ἔγραψαν μὲ χρυσὰ γράμματα τὰ ἐνδοξα ὀνόματά των εἰς τὴν Ἱστορίαν, καὶ ἔμως ἤρχισαν καὶ αὐτοὶ νὰ θάβωνται ἂν δὲν ἔσθουσιν ἀκόμη τελείως. Ἡ Γενεὰ ὀλόκληροί παρήλθον καὶ λαοὶ ἐξηφανίσθησαν. Ἐν τούτοις παραμένει ἀμείωτον καὶ θὰ παραμένῃ ἐφ' ὅσον ἐφώτισε τὴν εἰς εἰς τὰ σκότη παραπαίουσαν ἀνθρωπότητα, ἡ ποὺ τὴν φωτίζει σήμερον καὶ ποὺ θὰ τὴν φωτίζῃ μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος.

Τὸ γεγονός αὐτὸ εἶναι ἡ ἔλευσις τοῦ Ἰωαννοῦ τοῦ Σωτῆρος εἰς τὸν κόσμον. Ὅπου ὁ Θεὸς αὐτὸς κατέβη εἰς τὸν κόσμον ὡς ἄνθρωπος διὰ νὰ δείξῃ τὸν δρόμον τῆς τελειότητος καὶ τῆς εὐτυχίας εἰς τὴν ἡθικῶς καὶ πνευματικῶς τυφλὴν τότε ἀνθρωπότητα. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἀποτελεῖ σταθμὸν, ὅστις χωρίζει δύο περιόδους ὅπως διόλου διαφορετικὰς, τὴν προχριστιανικὴν καὶ τὴν χριστιανικὴν ἀποτελεῖ τὸν σταθμὸν ὅστις χωρίζει τὴν σκιά ἀπὸ τὸ φῶς. Ἡ ἀνθρωπότης βυθισμένη εἰς τὸ σκότος τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς ἐξαχρειώσεως ἐσώρητο τυφλωμένη εἰς τὴν καταστροφὴν. Ἄλλ' αἰφνης ἐκεῖ κάτι εἰς τὴν Βηθλεὲμ, εἰς ἓνα σπήλαιον «ἐν φάτινι τῶν ἀλόγων» ἐγεννήθη ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Σωτὴρ Ἰησοῦς, ὁ ὁποῖος ὠδήγησε τὴν τυφλὴν ἕως τὸ τε ἀνθρωπότητα εἰς τὸν εὐθὺν δρόμον.

Τὸ Θεῖον βρέφος ἀφοῦ ἐμεγάλωσε ἐκήρυξε τὴν νέαν θρησκείαν τῆς συγγνώμης καὶ τῆς ἀγάπης. ἔχουσε τὸ ἀνέσπερον φῶς τῆς σοφίας, τῆς ἀγιότητος καὶ ἐδείξε τὸν δρόμον, ποὺ ὀδηγεῖ εἰς τὴν αἰωνιότητα ἔσυρε ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων τὸν πυκνὸν πέπλον, ποὺ ἤμποδισε νὰ εἶρῃ τὸν δρόμον αὐτόν.

Ἡ διδασκαλία τοῦ ἀνακηρύξασα ὡς ὕψιστα ἰδανικὰ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν συγγνώμην μετέβαλε καθ' ὀλοκληρίαν τὴν ὕψιν τοῦ κόσμου. Ἡ μορφὴ τῶν μεγαλυτέρων φιλοσόφων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, τοῦ Σωκράτους, τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Ἀριστοτέλους ὡχρῖα καὶ ἀφανίζεται πρὸ τῆς μορφῆς τοῦ νέου διδασκάλου, τοῦ νέου φιλοσόφου, τοῦ νέου Θεοῦ. Διότι μὲ ὄλην τὴν τὴν σοφίαν καὶ οἱ τρεῖς μαζί δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κάμουν οὔτε ἓνα μέρος μόνον τοῦ ὅτι ἐκεῖνος ἔκαμε.

Καὶ ὅλων αὐτῶν ἀφετηρία ὑπῆρξε ἡ εἰς τῆς γῆς ἔλευσις τοῦ Σωτῆρος. Διὰ τοῦτο θεωρεῖται καὶ εἶναι πράγματι γεγονός κοσμοϊστορικὸν τὸ σπουδαιότερον γεγονός ὅλων τῶν αἰώνων.

Ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ σπήλαιον μέσα ἀπὸ αὐτὴ τὴν φάτινι ἐξῆυπησε ὁ μέγας ἀναμορφωτὴς τῆς ἀνθρωπότητος, διὰ νὰ ἀναβῇ εἰς τὸν μαρτυρικὸν Γολγοθᾶν καὶ τὴν ὀρειότεραν ἐποχὴν τῆς ζωῆς του τὴν ἐποχὴν τῶν 33 ἐτῶν, ἀφοῦ πρῶτα ἐσκόρπισεν εἰς τὸν

Ο ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Ἀκουμπισμένος σὰν τοῦ χρόνου ρηγμαδιὸ στὸν τοῖχο μιᾶς κατάσπρης ἐκκλησοῦλας, μὲ τὸ στραβὸ ραβδί στὸ ἔν' ἀπ' τὰ δύο, ἀσπλαχνα δέρνει ἀπ' τις στάλες τῆς βροχοῦλας.

Μὲς τοῦ βωριᾶ τοῦ θεριεμένου τῆ βοῆ τρικλίζει σὰν τοῦ δέντρου τὸ κλωνάρι. Μοιάζει, σὰν πύργος μὲς στὴν ἀσπλαχνη ζωῆ, ποὺ τὸν ἐπόρθησαν κι' ἀπόμεινε κουφάρι!

Νὰ, ἓνας διαβάτης, ποὺ περνᾷε βιαστικὸς κι' αὐτὸς τὸ τρεμουλόχερο ἀπλώνει γιὰ μιὰ δεκάρα, γιὰ ἓνα τάληρ' ὁ φτωχός. Μὰ ὁ διαβάτης σὰν περνᾷ, δὲν τοῦ σιμώνει!

Μὰ ἓνας πονόψυχος φτωχοῦλης σκυθρωπὸς ἀπ' τὸ ὑστέρημα τὸ λίγο δίνει. Ὁ Ζητιάνος τὸν κυτάζει χαρωπὸς κι' ἓνα χαμόγελο στὸ στόμα του ἀνθίζει.

Σὰν τὸν σκεπάζουσε τὰ πέπλα τῆς νυχτιάς, τὸ σῶμα γέρνει τὸ σκελετωμένο σὲ μιὰ τοῦ δρόμου ἀφιλόξενη ἐσαχτιά κι' ἐκεῖ κοιμᾶται σὰν τὸν ναρκωμένο!

Αὐτὸν συχνὰ καὶ τὸ δεντρὸ φιλοξενεῖ στὴν ἀφιλόξενη τὴν ἀγκαλιά του. Καὶ τὸ φεγγάρι μὲ τ' ἀστέρια, σὰν τὸν δῆ, τοῦ στέλνει ἀμέτρητα κι' ὀλόγλυκα φιλιὰ του.

Κι' αὐτὸς στὸ ρόδισμα τῆς μέρας, τὸ πρῶτ' γελᾷ χαρούμενος, γλυκὸς, κεφάτος. Μιὰ καὶ δὲν γέλασε σ' αὐτόνε ἡ ζωῆ, ἄς τῆς γελᾶση αὐτὸς καρτέρηση γεμάτος!...

Γ. Ι. ΦΡΑΓΚΑΚΗΣ

Ζ'. Γυμνάσιον—Νεαπόλεως.

δρόμον τοῦ τὸν Θεῖον τοῦ λόγον, πρὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ ὅστις ἔδωκε, πεθαίνων ἐπὶ τοῦ μαρτυρικοῦ τοῦ Σταυροῦ τὸ παράδειγμα τῆς πλήρους ἀγάθότητος, ἀφοῦ ἔδειξε εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν τὴν ὁδὸν τῆς εὐτυχίας,

Νὰ διατί, τὸ γεγονός τῆς ἐλεύσεως τοῦ Σωτῆρος ἐν τῇ κόσμῳ εἶναι κοσμοϊστορικόν, εἶναι τὸ σπουδαιότερον γεγονός τῶν αἰώνων. Δικαίως λοιπὸν παρομοιάζεται ἡ Γέννησις τοῦ Χριστοῦ μας μὲ τὴν ἀνατολὴν τοῦ πνευματικοῦ ἡλίου, ὅστις ἔχουσε τὸ φῶς του εἰς τὸν σκοτεινὸν ὄριζοντα τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας καὶ ἐθέρμανε ἐκ νέου τὴν κατεψυγμένην ψυχὴν. Δικαίως λοιπὸν ἀπεκλήθη ἡ Γέννησις τοῦ Ἰησοῦ «Χρυσὴ ἀνατολὴ τῶν αἰώνων».

ΜΑΡΙΑ ΒΟΣΚΑΚΗ

Η' Γ. Θ. Ρ.

ΛΟΧΑΓΟΣ ΑΛΕΚΟΣ ΔΙΑΚΟΣ

'Από τις πολεμικές αναμνήσεις του Στρατ. Διοικητού Κρήτης Στρατηγού κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΡΑΒΙΑ

('Η «Μαθ. Ήχώ» αισθάνεται ξεχωριστή χαρά που έχει την τιμή να φιλοξενήσει στις σελίδες της μερικές από τις αναμνήσεις του Στρατιωτικού Διοικητού Κρήτης Στρατηγού κ. Καραβία, εάν υποθήκες προς τη νέα γενεά, προς την σπουδάζουσα νεολαία της Κρήτης, μεταξύ της οποίας συγκαταλέγεται και ο υιός του μαθητής ήδη του Β'. Γυμνασίου Χανίων).

'Ο Στρατηγός κ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΒΙΑΣ

"Όλη η Ελλάδα θγάζει παλληκάρια, μα καιμιά φορά από την Υπόδουλη Ελλάδα τα παλληκάρια έχουν μίαν άλλη εξαιρετική όμορφη, μιά διαφορά διακριτική, μπορεί να πη κανείς, αν και σε τέτοιου είδους πράξεις, όπως είναι ο ήρωισμός, δεν υπάρχουν διαφορές.

'Ο λοχαγός 'Αλέκος Διάκος ήταν από την 'Υπόδουλη μέχρι τότε Ελλάδα, την ώραία μας Δωδεκάνησο.

Σάν τελείωσε το Γυμνάσιο στη Ρόδο, τώσκασε κρυφά κι' ήλθε στην 'Αθήνα. 'Η μοναδική του σκέψη ήταν πως να εκδικηθῆ τους τυράννους της Πατρί-

δος του. Γι' αυτό αποφάσισε τὰ γίνῃ αξιωματικός, γιατί έτσι ήλπιζε, μιά μέρα, ἔτι μπορούσε νὰ κτυπή-θῆ με τους 'Ιταλούς και νὰ θγάλλῃ τὸ ἄχτι του.

"Ἐδωσε εξετάσεις στὴ Σχολὴ τῶν Ἐυελπίδων κι' ἐμπῆκε με μόνη τὴν ἰκανότητά του, γιατί κανέναν δὲν γνώριζε, σάν ξένος, ἔστω και γιὰ ἠθικὴ ἐνίσχυση.

'Ἐβγήκε ἀπὸ τὴ Σχολὴ νέος αξιωματικός τὸ 1934.

Τὴν 28ην 'Οκτωβρίου θρέθηκε ὑπολοχαγός, διοικητὴς λόχου σὲ μιά διλοχίαι στὰ Γρεβενά, πού ἔκανε ὀχυρωματικὰ ἔργα.

Στὴς 23 'Οκτωβρίου πῆρε διαταγὴ ἢ διλοχία και κινήθηκε γιὰ τὸ Ἐπταχώρι τῆς Πίνδου νὰ πάη νὰ ταχθῆ ὑπὸ τὸ ἀπόσπασμα Δαδάκη, γιατί ἢ κα-τάστασις ἦτανε σοβαρά.

'Η Μεραρχία Τζούλια εἶχε σπάσει στὸ μεταξύ τὴς γραμμῆς μας και τραβῆει γιὰ τὸ Μέτσοβο.

'Ο 'Αλέκος Διάκος, ὄλο κέφι και χαρά, πού πῆ-γαινε τῶρα νὰ μετρηθῆ με τους 'Ιταλούς, ὄλο μπρο-στά ἤθελε νὰ πηγαίνη με τὸ λόχο του πάντα ἐπὶ κε-φαλῆς. Τὸ ὄνειρο πού εἶχε ἀπὸ μικρὸ παιδάκι ἦρθε ἢ ὥρα νὰ ἐκπληρωθῆ.

Στὴς 31 τὸ βράδυ ἦτανε στὴ γραμμὴ μάχης στὴ διάβαση Ζούζουλης. 'Ο Διάκος μπροστά πάντα!

Στὴ 1η τοῦ Νοέμβρη πού ὁ Δαδάκης ἄρχιζε τὴν ἀντεπίθεση, ἢ Διλοχία πῆρε διαταγὴ νὰ ἐπιτε-θῆ πρὸς τὸ ὕψωμα Τσοῦκας Φούρκας; νὰ τὸ καταλά-θῃ και νὰ πλευροκοπήσῃ τὴ Μεραρχία Τζούλια, πού βῆδιζε κατὰ τὸ Μέτσοβο.

ΤΣΟΥΚΑ! Μοιραῖον ὕψωμα δρωμένο και με λίγες διαβάσεις θάπαιζε σπουδαῖο ρόλο ἢ κατάληψῆ του γιὰ τὴν ἐξέλιξη τῶν ἐπιχειρήσεων.

'Ο Διάκος τὴ μόνη χάρη πού ζήτησε πάλι ἦτανε νὰ μπῆ ἐμπροσθοφυλακὴ τῆς Διλοχίας.

Στὴς 10 ὥρα ἦλθε ἢ στιγμή, πού μετριοῦτανε πιά με τους 'Ιταλούς. Φοβερά πάλῃ εἶχεν ἀρχίσει στὸ ὕψωμα Τσοῦκας και ὁ Διάκος αὐτὸς πρῶτος ἐπὶ κεφα-λῆς τῶν παλληκαριῶν τοῦ ἔδιωχνε τὴς τετραπλάσιες ἰταλικὲς δυνάμεις ἀπὸ τὸ ὕψωμα. Σε λίγο, ὄμως, πρὶν προλάβῃ νὰ γαντζωθῆ καλά, πυροβολικὸ και ὄλμοι, ἔπεφταν βροχὴ στὴν κορφὴ και ὄστερα ἀπὸ φοβερὸ βομβαρδισμό, ἰσχυρὰ ἀντεπίθεση τῶν 'Ιταλῶν. ἀνακαταλάμβανε τὸ ὕψωμα.

'Ο λόχος εἶχε πιάσει τὰ κράσπεδα τοῦ ὕψω-μας γιὰ νὰ ἀποφύγῃ τὰ πυρὰ τοῦ Πυροβολικοῦ και σάν ἔπαψαν, ἄλλη ἀντεπίθεση ὁ Διάκος κι' ἔπαιρνε πάλι τὸ ὕψωμα.

Οἱ 'Ιταλοὶ πού ἤξεραν τὴ σημασία πού εἶχε τὸ ὕψωμα Τσοῦκα, συγκεντρωσαν νέες δυνάμεις και ἀφῶ βομβάρδισαν πάλι τὸ ὕψωμα, ξανάκκναν νέαν ἀντεπί-

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ

“ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ ΜΑΝΩΛΗ,,

Τ' ὄχρὸ κρῦο φῶς τοῦ χειμωνιάτικου φεγγαριοῦ φώτιζε ἀμυδρᾶ τὴ μικρὴ πολιτεία. Ἡ πόρτα μιᾶς ταβέρνας μισάνοιξε καὶ φάνηκε ἕνας ἄνθρωπος μὲ μπα-
στοῦνι. Ἡ φωνὴ τοῦ ταβερναροῦ ἀκούστηκε πίσω
του σιγανή, γεμάτη συμπόνια «καλὰ κύρ Μανώλη...
ἄς εἶναι... ἄλλοτε μὲ πληρώνεις». Ὁ Μανώλης τρά-
βηξε κι' ἔκλεισε τὴν πόρτα, κι' ὕστερα κρατῶντας μὲ
τὰ δυὸ του χέρια τὸ μπαστοῦνι, προχώρησε ἀργὰ τρι-
κλῦζοντας. Φαίνεται ὅτι ἔχει πιεῖ παραπάνω ἀπὸ τὸ
κανονικὸ. Τὸ ἕνα του πόδι εἶναι ξένο. Τὸ πρόσωπο
καὶ γενικά τὸ σύνολό του φαίνονταν καθαρὰ ὅτι εἶ-
ναι ἀπομεινάρια μιᾶς τέλειας ἡμορφιάς. Προχώρησε
ἀργά. Κάποτε ἔφτασε στὴν ἀρχὴ ἑνὸς φαροῦ δέν-
δροφυτεμένου δρόμου, μὲ ὠραῖα σπίτια. Σήκωσε τὰ
ἀνέκφραστα σὰν γυάλινα μάτια του καὶ κύτταξε
μπροστὰ του, τὴν ἡμορφὴ ἀριστοκρατικὴ συνοικία.
Τὴν κύτταξε καλὰ καλὰ κι' ὕστερα ξέσπασε σ' ἕνα δυ-
νατό, παράξενο γέλιο, πού ἔκαμε τὸ δένδροφυτεμένο
δρόμο καὶ τὰ σπίτια του ν' ἀνατριχιάσουν, ἔτσι ὅπως
ἀπλώθηκε πάνω τους σὰν ἀόριστη ἀπειλή, σὰν κορο-
ϊδία. Προχώρησε ἀργὰ ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ ἡμορφα σπί-
τια, στάθηκε μπροστὰ ἀπ' τὴν πόρτα τοῦ ὑπόγειου
ἐνὸς μεγάλου σπιτιοῦ. Γέλασε πάλι μὰ τούτῃ τῇ φο-
ρᾷ τὸ ἀλόκοτο γέλιο του πνίγηκε μέσα στὴ μουσικὴ,
τὰ γέλια, τὴ φασαρία πού ξεχύνονταν ἀπὸ τὸ ὄλο-
φωτο πάνω πάτωμα τοῦ σπιτιοῦ. Διασκέδαζαν πάλι
οἱ οἰκδεσπότες, "Εβγαλ' ἕνα κλειδὶ ἄνοιξε τὴν πόρ-
τα τοῦ ὑπόγειου καὶ μπῆκε. Ἐνα κῦμα παγωμένου
ἀέρα ὄρμησε μέσα ὥσπου νὰ ξανακλείση. Στηρίχτη-
κε πάνω στὴν κλειστὴ πόρτα καὶ στὸ μπαστοῦνι του

θησε καὶ πήρανε πάλι τὸ ὕψωμα.

Ὁ Ἀλέκος Διάκος δὲν ἔχασε τὸ θάρρος του
παρ' ὅτι, ὅλην τὴν ἡμέρα πάλευε συκέντρωσε πάλι
τὸ λόχο του καὶ ἐτοιμαζότανε γιὰ τὴ νέα ἐξόρμηση.
Πῆρε καὶ αὐτὸς ἕνα ὄπλο, ἦτανε δεινὸς σκοπευτὴς,
κάποιον Ἰταλὸ ἀξιωματικὸ διέκρινε καὶ σὲ λίγο αὐ-
τὸς δὲν ὑπῆρχε.

Ἐμπρὸς παιδιὰ ! φωνάζει ὁλοι ἐπάνω τους καὶ
σὲ λίγο θὰ λευθερώσωμε τὴν πατρίδα μου.

Μιὰ ριπὴ πολυβόλου δέχθηκε στὸ στήθος του τὸ
ἀγνὸ παλληκάρι, ὁ πραγματικὸς "Ελληνας καὶ ἔγειρε
τὸ κεφάλι του στὴν αἰωνιότητα ποτίζοντας μὲ τὸ αἶ-
μα του τὸ παρθενικὸ ἐκεῖνο δουνό.

Ἡ Μεραρχία Τζούλια, ὅμως, καθυστέρησε μιὰ
μέρα μὲ τὴν πάλη αὐτὴ καὶ δὲν κατέλαβε τὸ Μέ-
τσοβο.

Ὁ Διάκος τὴν ἡμέρα ἐκείνη, τὴν 1η Νοεμβρίου
1940, ἐλευθέρωσε τὴν ἀγαπημένη του Πατρίδα τῇ
Δωδεκάνησο.

(Ὁ Πατρίδα μου, κανένας θάνατος δὲν εἶνε πε-
ρίσσοις γιὰ σένα), ἀνεφώνησε, ἐνῶ ἔγειρε γιὰ πάντα
τὸ κεφάλι.

καὶ κύτταξε... Τὰ ἀνέκφραστα μάτια του πήραν ξα-
φνικὰ μιὰ παράξενη ἔκφραση, ἄρχισαν νὰ μεγαλώ-
νουν σὰν νὰ μὴν μποροῦσαν νὰ χωρέσουν ὅτι ἔβλε-
παν. Κάτω ἀπὸ τὸ λιγοστὸ φῶς τοῦ καντηλιοῦ φαί-
νονταν καθαρίο τὸ βασίλειο αὐτὸ τῆς δυστυχίας. Πά-
νω στὸ σκληρὸ στρώμα ἡ ἄρρωστη γυναίκα του στρι-
φογυροῦσε σὰν κολασμένη. Τὰ μαῦρα μάτια της μὲ
τοὺς μαῦρους κύκλους στηληλώνονταν κουρασμένα ἰκε-
τευτικὰ πάνω του. Πάλευε μὲ τὸ χῆρο κι' ὅμως αὐ-
τὸς δὲν μποροῦσε νὰ τῇ βοηθήσῃ. Δίπλα της κοιμά-
ταν ἕνα ἀδύνατο παιδάκι. Ὅταν θὰ ξυπνοῦσε θὰ ζη-
τοῦσε κατὶ νὰ φάῃ καὶ δὲν θάχε. Κι' αἴφου πάλι θὰ
κατέβαινε μεγαλοπρεπῆς ὁ ἀριστοκράτης οἰκοδεσπότης
καὶ θὰ τοῦλεγε πὼς δὲν μπορεῖ πιά νὰ ὑπομένῃ τὴν
παρουσία μιᾶς παρείσακτης οἰκογένειας στὸ σπίτι του
ἔστω κι' ἂν τὴν προστάτειν τὸ ἐνοικιοστάσιο. Θάρ-
χονταν ἡ περιφρόνηση ἡ σκληρότης νὰ μεγαλώσῃ τὸ
μαρτύριο τῆς φτώχειας τῆς ἀρρώστιας, τῆς ἀνυμπο-
ριάς. Γιὰ μιὰ στιγμὴ σκέφτηκε τοὺς φίλους του. Ὁ-
λοι εἶχαν φύγει μαζί μὲ τίς εὐτυχισμένες μέρες, διωγ-
μένοι ἀπὸ τὴν δυστυχία του. Κι' ὅμως τότε ἔπρεπε νὰ
μείνουν κοντὰ του.

Ἄνοιξε τὴν πόρτα καὶ βγήκε ἔξω. Κάποιες χα-
ροῦμενες νότες ἔφτασαν στ' αὐτιά του σὰν τραγικὴ
εἰρωνία τῆς τύχης, τῆς ζωῆς. Τὰ μάτια του θόλω-
σαν. Δὲν ἔβλεπε... Προχώρησε. Δὲν ἄκουε δὲν αἰσθα-
νόταν. Μόνο κάπου κάπου διαγράφονταν στὴν ομί-
χλη τοῦ θολωμένου του μυαλοῦ ἡ πονεμένη μορφή
μιᾶς γυναίκας μὲ κουρασμένα πελώρια μάτια πού
τὸν κύτταζαν παρακαλετά, κι' ἡ θλιμένη μορφή ἑνὸς
παιδιοῦ. Γιὰ λίγες στιγμὲς ὅμως. Κι' ὕστερα πάλι
ὁμίχλη... Περπατοῦσε, πήγαινε... δὲν ἔβλεπε ποῦ...
Οὔτε τὴ θάλασσα εἶδε μὲ τὴν ἀπότομη ἀκτὴ μπροστὰ
του, οὔτε ἔνοιωσε πὼς κατακύλησε στὰ βράχια καὶ χά-
θηκε στὴν ὑγρὴ ἀγκαλιά της... Ποιὸς ἔξερει... Ἴσως ἐκεῖ
δὲν ὑπάρχει πόνος... Ὑστερ' ἀπὸ λίγες στιγμὲς. οἱ
καμπάνες τῶν ἐκκλησιῶν τῆς μικρῆς πολιτείας, σή-
μαναν ὅλες μαζί. Ἐνα ἄστρο πρὸς τὴν ἀνατολὴ ἔ-
λαμψε. Χριστὸς γεννᾶται. Ἐρχετ' ὁ Θεὸς νὰ φέρῃ
τὴν ἀγάπη τὴν εὐτυχία στὸν κόσμον. Χριστοῦγεννα.
Στὸ μισοσκότεινο ὑπόγειο τῆς ἀριστοκρατικῆς συνοι-
κίας ἡ ἄρρωστη γυναίκα ἔμεινε ἀκίνητη γιὰ λίγο στ'
ἄκουσμα τῆς καμπάνας. Χριστοῦγεννα. Ἡ γιορτὴ τοῦ
Μανώλη. Πῶς τὰ γιόρταζαν ἄλλοτε τὰ Χριστοῦγεν-
να.... Πῆρε μιὰ μικρὴ φωτογραφία ἑνὸς ἀνδρα,
ἀπὸ τὸ στογάρι τοῦ τραπεζακιοῦ πού ἦταν δίπλα της,
κάρφωσε τὰ μάτια της μέσα στὰ δικά του καὶ ψιθύ-
ρισε «Χρόνια πολλὰ Μανώλη».

ΘΕΟΔΟΣΙΑ ΚΟΤΣΙΦΑΚΗ

Ζ' πρωκτ. Γ.Θ.Χ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ (1851-1911)

Ένα σημαντικό σταθμό στα νεοελληνικά γράμματα αποτελεί η εμφάνισις του Σκιαθίτη λογοτέχνη Αλεξάνδρου Παπαδιαμάντη, πού μαζί με τόν Βιζυηνό και τόν Καραβίτσα είναι ο θεμελιωτής του νεοελληνικού διηγήματος και κατά γενική ομολογία ο μεγαλύτερος Έλληνας διηγηματογράφος. Αλλά ο Παπαδιαμάντης είναι παράλληλα και η πιο παράξενη φυσιογνωμία μέσα στα νεοελληνικά γράμματα, ο πιο άγνός και ταπεινός, ο πιο άμόλυντος και θρησκος συγγραφέας μας, μα και ο άνθρωπος πού μαρτύρησε κυριολεκτικά μέσα στη φτώχεια και στη δυστυχία σέ όλη του τή ζωή. Γενικά ο Παπαδιαμάντης είναι ο Άγιος μέσα στη λογοτεχνία μας ένας Άγιος πού τρεις φορές τό χρόνο, κάθε Χριστούγεννα κάθε Πρωτοχρονιά και κάθε Πάσχα έχει τή γιορτή του.

Γιός παπᾶ ἀπό καλογεροσόϊ ἔζησε τὰ παιδικά του χρόνια μέσα στό αυστηρό Χριστιανικό περιβάλλον τοῦ σπιτιοῦ τοῦ πατέρα του, μιᾶ ζωῆ, πού τόν γέμιζε ἀναμνήσεις σάν δρισκόταν μακριά ἀπό τοὺς δικούς του πεταμένος στήν Ἀθήνα, ἀναμνήσεις πού εἶναι τόσο συνυφασμένες μέ ὅλο του τὸ ἔργο και πού μέ τόσο πάθος τοῦ ἄρεσε νά τις φέρνῃ στό νοῦ του και νά τις παίρνει σάν ὄλικό γιὰ τὰ διηγήματά του. Τοῦ πατέρα του τὸ μοναδικό ὄνειρο ἦταν νά δῆ τὸ γιό του μιᾶ μέρα σχολάρχη στή Σκιάθο και γι' αὐτὸ ἔδειξε παραδειγματική ἀφροσύνη γιὰ τὴ μόρφωσή του. Ὅμως τὰ οικονομικά τους δὲν ἦταν σὲ καθόλου καλὴ κατάσταση και γι' αὐτὸ ὁ Παπαδιαμάντης σπατάλησε τὰ παιδικὰ και τὰ ἐφηβικά του χρόνια καταδικασμένος νὰ περνᾷ τὸν καιρό του ἀπρὸς στή Σκιάθο, ἢ νὰ βρίσκεται σ' ἕνα διαρκὲς πῆγαινε ἔλα, μεταξύ Χαλκίδας πού φοιτοῦσε σὲ γυμνάσιο και Σκιάθου. Ἐτσι παρὰ τὴν μεγάλη του δίψα και τὸν ζῆλον του γιὰ τὰ γράμματα και παρὰ τὴν καταπληκτικὴ φιλομάθεια και πολυμάθειά του μόνο σὲ ἡλικία 23 χρόνων—ἀπρὸ στό μεταξύ εἶχε πάει και σ' Ἀγιονόρος νὰ καλογερέψῃ ἀλλὰ δὲν ἔμεινε ἐπειδὴ ἄλλοιῶς τὰ φανταζόταν τὰ πράγματα και ἄλλιῶς τὰ βρῆκε—κατάφερε σὲ Πειραιᾶ νὰ πάρῃ τὸ χαρτί τοῦ Βαρθολομαίου και νὰ γραφτῆ στή Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου στήν Ἀθήνα, ὅπου μόχνο ἐλάχιστα μαθήματα παρηκολούθησε. Ὅμως εἶχε ριχτεῖ μέ ζῆλο σὲ νὰ μαθαίνει ξένες γλώσσες και μέ τὴν φιλομάθεια και τὸ τεράστιο μνημονικὸ πού τὸν χαρακτηρίζει κατάφερε μόνος του νὰ μάθῃ δυὸ—τρεῖς. Ἀλλὰ ἡ ἀνάγκη γιὰ χρήματα πού τοῦ χρειαζόταν γιὰ τὴν συντήρησή του τὸν ἔσπρωξε νὰ γίνῃ μεταφραστὴς στίς ἐφημερίδες. Ἡ ζωὴ του σάν μεταφραστοῦ ἦταν σκληρὴ ἀφοῦ ὥρες ὀλόκληρες κάθε μέρα δούλευε σκυλίσια πάνω σ' ὁ τραπέζι του σκυμένος, μα δὲν ἦταν καθόλου ἀποδοτικὴ. Ὁ Παπαδιαμάντης ὄλο τὸν καιρὸ πού ἔμεινε στήν Ἀθήνα δούλεψε γιὰ κομμάτι ψωμί. Κανεὶς συγγραφέας μας δὲν δούλεψε πλιότερο ἀπ' αὐτόν, μα και κανεὶς δὲν πείνασε και δὲν δυστύχησε

περισσότερο. Ἡ Ἀθήνα τὸν εἶχε δεχθεῖ νέο και γέρο και τὸν ἔστειλε σὲ νησί του γέρο και σαράβαλο. Στὸ μόνο μέρος πού ἐνοιῶθε πραγματικὴ εὐχαρίστηση ὄλο τὸν καιρὸ πού ἔμεινε στήν Ἀθήνα ἦταν τὸ δεξιὸ στασίδι τοῦ ψάλτη, σὲ μικρὸ ἐκκλησάκι τοῦ Ἁγίου Ἐλισσαίου. Μόνο σ' αὐτὸ τὸ μέρος ὁ Παπαδιαμάντης ψέλνοντας εὑρίσκει τὸν ἑαυτό του. Ὅπου ἄλλοῦ και ἂν ἦταν, ἦταν μισὸς και μόνο σὲ στασίδι τοῦ ψάλτη ὀλόκληρος. Ὁ Παπαδιαμάντης παρουσιάκε στὴ λογοτεχνία μας σάν διηγηματογράφος σὲ 1887 μέ τὸ πρῶτο του διήγημα τὸ «Χριστόφωμο» ἀφοῦ προηγουμένως εἶχε δημοσιεύσει τρία μετρίως ἀξίως ἀπὸ λογοτεχνικῆς ἀπόψεως μυθιστορήματα. Τὰ πρῶτο του διήγημα ἀκολούθησαν ἄλλα 180 περίπου μικρὰ και μεγάλα και ἔκλεισε ὁ κύκλος τους μέ τὸ τελευταῖο του ἔργο, τὸν «Ἀντίκτυπο τοῦ νοῦ» πού μόλις τὸν εἶχε τελειώσει ὅταν πέθανε.

Ὅλα τὰ διηγήματα τοῦ Παπαδιαμάντη εἶναι σὲ σύνολό τους ἕνας πίνακας, πού εἶναι ζωγραφισμένος μέ τὴ ζωηρότερα ἑλληνικὰ χρώματα. Ὁ Παπαδιαμάντης μέσα στὰ διηγήματά του μᾶς παρουσιάζει μιᾶ Ἑλλάδα χριστιανικὴ, μιᾶ Ἑλλάδα νησιωτικὴ, μέ ὅλα τὰ καλὰ και τὰ κακὰ της, μέ τοὺς ἁγῶνες της, μέ τις χαρὲς και τις λύπες της, μέ τὰ ἦθη και ἔθιμά της, μέ τις καλλονὲς τῆς Φύσεως και τις ὁμορφιὲς τῆς θάλασσάς της. Ἀπὸ τὰ πρόσωπα πού κινοῦνται μέσα στὰ διηγήματά του ὑπερτεροῦν οἱ γριεὶ και οἱ γέρο, οἱ γυναῖκες και τὰ παιδιὰ, οἱ ἀνήμποροι, οἱ νησιῶτες και οἱ ταπεινοὶ ἄνθρωποι και γενικά οἱ σημαδεμένοι και παράξενοι τύποι, οἱ τύποι πού μποροῦν νὰ περιγραφοῦν. Κανεὶς ἄλλος συγγραφέας μας δὲν ἐνοιῶσε περισσότερο τὴ λαϊκὴ ψυχὴ και κανεὶς δὲν περιέγραψε πλιότερο τὴ λαϊκὴ ζωὴ και τοὺς λαϊκοὺς τύπους ἀπὸ τὸν Παπαδιαμάντη. Δίκαια λοιπὸν ὁ μεγάλος Παλαμάς τὸν ἀπεκάλεσε «ζωγράφος τῶν ταπεινῶν ἀνθρώπων». Τοὺς ἦρωες του πού εἶναι οἱ πλιότεροι λαϊκοὶ τύποι ἀλλὰ συγχρόνως και ἠθικά σύμβολα σπάνια μᾶς τοὺς περιγράφει ἔξωτερικά. Μᾶς ἀφίνει νὰ πλάσουμε τὴ μορφὴ τους ἀπὸ τὰ πλούσια ψυχογραφικὰ στοιχεῖα πού μᾶς δίδει. Γιατὶ ὁ Παπαδιαμάντης ἦταν ἕνας ἐξαιρετος ἠθογράφος και ἕνας σπουδαῖος ψυχολογικὸς. Ἐνα μεγάλο μέρος ἀπὸ τὸ ἔργο του ἔχει κοινωνικὸ περιεχόμενο. Ὁ Παπαδιαμάντης βλέπει τὴ λαϊκὴ ἀθλιότητα πού τὴν ζεῖ και ὁ ἴδιος και κλαίει γιὰ τις δυστυχίες και θρηνεῖ γιὰ τὸ κατάντημα τοῦ λαοῦ. Ἐνα ἄλλο μέρος ἀπὸ τὸ ἔργο του εἶναι στενὰ συνδεδεμένο μέ τις ἀναμνήσεις τῆς παιδικῆς του ζωῆς και εἶναι αὐτὸ πού μᾶς δίνει τις πλούσιες περιγραφὰς τὰ περίφημα γιορταστικά του διηγήματα και τὰ πλούσια συναισθήματα τοῦ νοσταλγοῦ.

Ἀσφαλῶς δὲν θὰ ὑπάρχει σὲ κόσμῳ ἄλλος συγγραφέας πιδ στενὰ προσκολλημένος στήν πραγματικότητα ὅσο αὐτός. Τίποτε τὸ ψεύτικο τίποτε τὸ μὴ πραγματικὸν δὲν ὑπάρχει. Ὅλα, ὀνόματα, πρόσωπα,

CHRISTMAS BELLS

Toῦ Longfellow

Ἄκουσα τὶς καμπάνες τὰ Χριστοῦγεννα
τ' ἀγαπημέν' ἀρχαῖα νὰ λέν τραγουδία
παίζοντας τὸς ἀρμονικά
νὰ ξαναλὲν τὰ λόγια στὰ λουλούδια
τῆς Εἰρήνης στὴ γῆ, στοὺς θνητοὺς τί χαρά!

Καὶ λόγιασα, πῶς, κείνη τὴν ἡμέρα
οἱ πύργοι ὄλοι τῆς Χριστιανωσύνης
εἶχαν ἠχήσει στὰ μακρὰ
τὸ ἄφθαρτο τραγουδί τῆς Εἰρήνης
στὴ γῆ, στοὺς θνητοὺς τί χαρά!

Τὰ πέρατ' ὠργωσεν ἠχῶντας ἰδιόμελα
σὰν ἐγυρνοῦσ' ἡ γῆ ἀπὸ μέρα εἰς νύχτα
μιὰ φωνή, ἕνας ἦχος μαγικά
ἕνα τραγουδί αἰθέριο, δίχως πῆχτα
τῆς Εἰρήνης στὴ γῆ, στοὺς θνητοὺς τί χαρά!

(Μετάφραση)

Σ. ΣΜΠΥΡΑΚΗΣ ΗΒ'.

τοποθεσίες ὅλα εἶναι ἀληθινὰ, εἶναι ὑπαρκτά. Ἔτσι ἡ φαντασία του ἂν καὶ μεγάλη λίγο τοῦ χρησίμευσε. Ἄλλὰ ὁ Παπαδιαμάντης εἶναι καὶ ὁ πῖδ ἄγνος συγγραφέας μας ποὺ οὐδέποτε καὶ γιὰ κανένα λόγο δὲν ἐδέχτηκε—καὶ ἄς πεινοῦσε κιόλας— νὰ λερῶση τὴν ἀγνότητα τῆς πέννας του. Κανεὶς δὲν ἐργάστηκε τόσο τίμια γιὰ τὴν Τέχνη ὅσο αὐτός. Ἡ γλῶσσα ποὺ γράφει ὁ Παπαδιαμάντης δὲν εἶναι οὔτε καθαρεύουσα οὔτε δημοτικὴ ἀλλὰ ἕνα κρᾶμα ἀπὸ αὐτὰ τὰ δύο εἶδη καὶ γι' αὐτὸ ὁμοιάζει περισσότερο μὲ Βυζαντινὸ λόγο. Ὁ Παπαδιαμάντης ἐστάθηκε ἀνάμεσα στοὺς δημοτικιστὲς καὶ στοὺς καθαρευουσιάζοντες μὲ μιὰ γλῶσσα ποὺ ἀποτελεῖ προσωπικὸ του στοιχεῖο καὶ εἶναι γεμάτο ἀπὸ λαϊκὲς ἐκφράσεις, λέξεις τῆς καθαρεύουσας καὶ φράσεις τῶν Γραφῶν. Ἐπίσης ὅταν ἔγραφε ἔγραφε ὅπως τοῦ ἐρχόταν ὅπως εἶπε καὶ ὁ ἴδιος—χωρὶς νὰ ἔχη τίποτε τὸ σχεδιασμένο, χωρὶς νὰ χρησιμοποιεῖ κανεὶς εἶδους καλούπια. Καὶ ὅλη ἡ γοητεία ποὺ ξεχύνεται ἀπὸ τὸ ἔργο του εἶναι ἡ γοητεία τοῦ τίποτα, ἡ θρησκευτικότης τοῦ Παπαδιαμάντη εἶναι γνωστὴ. Ἡ λογοτεχνία μας δὲν ἔχει νὰ δείξῃ πῶς θρησκο συγγραφέα ἀπ' αὐτόν. Μόνο μὲ τὸν Σολωμὸ μπορεῖ κάπως νὰ συγκριθῇ. Ἡ θρησκευτικότης τοῦ Παπαδιαμάντη ἦταν περισσότερο ἔργο καὶ πράξις παρά οὐσία καὶ δόθος. Συντρίμι πιά ἦταν σὰν γύρισε στὸ νησί του. Καὶ ἔτσι στίς 3 τοῦ Γενάρη 1991 στὸ ἴδιο σπίτι ποὺ γεννήθηκε ἄφηκε ψάλλοντας καὶ τὴν τελευταία του πνοή, ὁ δημιουργὸς τῆς «Φόνισσας» καὶ τοῦ «Μοιρολογιοῦ τῆς Φώκιας» ὁ Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης μὲ τὸ παράπονο πῶς δὲν εἶχε κατορθώσῃ νὰ ἐκδόσῃ οὔτε ἕνα τόμο ἀπὸ τὸ ἔργο του. Ἐκλείσει τὰ μάτια γὰρ πάντα ὁ ἄνθρωπος ποὺ δυστύχησε καὶ πείνασε στὴ ζωὴ του γιὰτὶ πίστεψε πῶς μποροῦσε νὰ ζήσει ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὴν πέννα του σὲ μιὰ Ἑλλάδα καθυστερημένη σὰν τὴν Ἑλλάδα τῶν χρόνων του.

ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΙΚΑΣ Ηδ' Πρακτικοῦ.

ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ ΧΡΙΣΤΟ

Αἰσθάνομαι μιὰ φλόγα μυστικὰ
γιὰ Σε Χριστέ νὰ φλέγῃ τὴν ψυχὴ μου
γι' αὐτὸ ἀπόλαυση δὲν βρίσκω πῶς γλυκεῖα
παρ' ὅταν σοῦ μιλῶ στὴν προσευχή μου.

Μονάχα τότε νοιώθω τὴν χαρὰ
τότε μονάχα ζῶ στὴν εὐτυχία
τότε μονάχα ποὺ ἡ σκέψις μου πετᾷ
κοιτᾷ σὲ Σένα πλάστη καὶ Σωτήρα.

Κοντὰ σου ἡ θλίψη γίνεται χαρὰ
κοιτᾷ σὲ Σένα ὅλα ζοῦν εὐτυχισμένα,
μακρὰ Σου ὅμως τίποτε δὲν ζῇ
καὶ ἂν θὰ ζήσει, ζῇ δυστυχισμένα

ΡΟΔΑΝΘΗ ΙΩΑΝ. ΣΑΡΙΔΑΚΗ
Μαθ. Ζβ τάξεως Γυμνασίου
Ρεθύμνης

ΗΙ ΝΕΡΑ °Τ °Δ Δ

Ἐπεφτ' ἀπαλὰ τὸ δειλινὸ
μέσα στοὺς ἀγρούς καθὼς φυσοῦσε
μαγεμένο ἀνάλαφρο ἀπαλὸ
τ' ἀγεράκι ποὺ καρδιὲς μεθοῦσε.

Κι' εἶδα νὰ προβαίῃ κορασιά
ἄμορφη, διαμάντια στολισμένη
ξέπλεκα τὰ μαῦρα τῆς μαλλιά,
πύρινη ἢ ματιά τῆς, μαγεμένη!

Κάθισε στὰ χόρτα χαρωπὴ
κι' ἔπλεκε τραγοῦδια μὲ τ' ἀηδόνια
γέμισεν ἡ πλάση μουσικὴ
ξωτικὴ, καθάρια κι' Ἀπολλώνια.

Ἐπεφτ' ἀπαλὰ κι' ἡ σιγαλιά,
πλάκωνε τ' ὀλόμαυρο σκοτάδι
πεῦσμιγε τὰ μαῦρα τῆς μαλλιά
κι' ἄδολο τῆς χάριζε ἕνα χᾶδι.

Ἄκουγα τὴν θεῖα μουσικὴ
κι' ἔβλεπα νὰ λάμπῃ κι' ἡ ματιά τῆς.
Σίμωσα στὴ γάργαρα πηγὴ,
σίμωσα, ν' ἀκούσω τὴ λαλιά τῆς.

Βγῆκε τὸ φεγγάρι ἀπὸ ψηλὰ
ἀπαλὰ τ' ἀστέρια τρεμοσβύσαν'
εἶχαν πιά σιγάσει τὰ πουλιά
κι' ἄρωμα τὰ λούλουδα ξεχύναν

Κι' εἶδα ποὺ κοιμόταν ἀπαλὰ
μέσα στὴν ἀπέραντη γαλήνη.
Εἶχαν πιά σιγάσει τὰ πουλιά
καὶ μαζί κοιμότανε μὲ κείνη.

ΜΑΝΩΛΗΣ Ι. ΚΟΥΡΙΝΟΣ
Ζ' Γυμνασίου
Ἁγίου Νικολάου Κρήτης.

Ραψωδία Ω

Μετάφραση ὑπὸ ΕΥΑΓ. ΜΟΥΔΡΙΑΝΑΚΗ Ηδ. Πρ. Β.Γ.Α.Χ.

(Τρίτη συνέχεια Στίχ. 228—281)

Ἔτσι εἶπε καὶ τῶν σεντουκιῶν του τὰ καλὰ τὰ καπάκια ἀνοίγει ἀπὸ μέσα ἀπ' ἕπου τραβάει μιὰ ντουζίνα ἀπ' ὄμορφα πέπλα, καὶ μονές ἄλλες δώδεκα χλαίνες κι' ἄλλα τόσα ὠραία κιλήμια κι' ἄλλα τόσα πουκάμισα ὠραία καὶ ἀκόμα ἄλλους τόσους χιτῶνες, καὶ σὰν ζύγησε ἔφερε ἔξω δέκα λίτρες ἀτόφιο χρυσάφι καὶ δύο τρίποδα ἕπου γυαλίζαν ὡς καὶ τέσσερις χύτρες ὠραίες καὶ ἀκόμα ποτῆρι σπουδαῖο πού οἱ ἄνδρες τῆς Θράκης τοῦ δῶσαν σὰν ἐπήγε κεὶ πέρα, βραβεῖο μὲ μεγάλη ἀξία· μὰ οὔτε καὶ ἐκεῖνο λυπήθηκε ὁ γέρος γιατί τόθελε ἀπ' τὴν ψυχὴ του τὸ παιδί του ἀπίσω νὰ πάρη. Καὶ τοὺς Τρῶες μὲν δλους ἐκεῖνος τοὺς ἀπόδιωχε ἀπ' τὸ δωμάτιο λέγοντάς τους τὰ πιὸ κακὰ λόγια. «Ἐξω ἄχρηστοι καὶ συχαμένοι· δὲν ὑπάρχει λοιπὸν εἰς τὰ σπίτια τὰ δικά σας τῆς λύπης τὸ κλάμμα κι' ἔχετε ἔλθει γιὰ νὰ μὲ λυπήσετε· μήπως τώρα μὲ περιφρονεῖτε ἐπειδὴ μὲ ἐκτύπησ' ὁ Δίας, καὶ τὸν πιὸ καλὸ γιὸ ἔχω χάσει· ἀλλὰ ὅμως καὶ σεῖς θὰ τὸ δῆτε! Εὐκολώτερα τώρα θὰ εἶναι εἰς τοὺς Ἕλληνας νὰ σας σκοτώσουν σὰν ἐκεῖνος πᾶ ἔχει πεθάνει· ἀλλ' ἐγὼ δὲ μακάρι νὰ πάω κατευθεῖα στ' ἀνάκτορα τ' Ἀδην πρὶν τὰ μάτια μου δοῦνε τὴν πόλη νὰ εἶναι ὀλότελα καταστρεμμένη καὶ ἐρείπια νὰ ἔχη γίνη». Ἔτσι εἶπε καὶ μὲ τὸ ραβδί του τοὺς ἀπόδιωχνε· κι' ἔδβαιναν ἔξω ἐπειδὴ ἐδιαζόταν ὁ γέρος. Καὶ ἐκεῖνος φωνάζει τοὺς γιούς του ἐλαστημῶντας, τὸν Ἐλενον, Πάριν, τὸν Ἀγάθωνα δὲ τὸν ὠραῖο τὸν Ἀντίφωνα, Πάμμον' ἀκόμα τὸν Πολίτη π' ὠραῖα φων' εἶχε τὸν Διήφορον καὶ Ἴπποθόον καὶ τὸν Δίον τὸν ἐγωῖστήγη· εἰς αὐτοὺς τοὺς ἐννέα ὁ γέρος σὰν ἐκάλεσε τοὺς διατάσσει· «Ἄκλουθατε μου σεῖς οἱ ἄλλῃτες οἱ αἰσχροὶ πού μακάρι καὶ ἔλοι ἀντὶ τ' Ἐκτορα, δὶπλα στὰ πλοῖα τὰ γοργὰ νὰ σας εἶχον σκοτώτῃ. Ὡχ σὲ μένα τὸν δυστυχισμένο πού τοὺς πιὸ καλοὺς γιούς εἶχα κάνει στὴν μεγάλη ἀνάμεσα Τροία καὶ δὲν ἔχει κανεὶς ἀπομείνει, ὁ ἡμίθεος Μνήστορας πρῶτα κι' ὁ Τρωῖλος πού τ' ἄλωρα ἀγάπα, καὶ ὁ Ἐκτορας σὰν Θεὸς π' ἦταν μέσα σ' ἄνδρες κι' οὔτε φαινόταν δτι ἦτανε γιὸς νιοὺς ἀνθρώπου μὰ Θεοῦ ἐφαινότανε ράτσας· ὄλους τούτους ὁ Ἄρης μοῦ πήρε καὶ τοὺς ἀχρηστούς μοῦ ἔχει ἀφίσει τοὺς γλετζέδες, τοὺς ψεύτες, τοὺς πρώτους στοῦ χοροῦ τὰ πηδήματα

τῶν ἀρνιῶν καὶ ριφιῶν τῶν ἐντόπιων τῶν δικῶν μας οἱ κατσικοκλέφτες. Ἐ! λοιπὸν δὲν θὰ μοῦ ἐτοιμάστε τὸ ἀμάξι ἐτῶρα, ἀμέσως, κι' ἔλα τοῦτα νὰ δάλετ' ἀπάνω γιὰ νὰ βάλω μπροστά μου τὸ δρόμο·» Ἔτσι εἶπε κι' αὐτοὶ τοῦ πατέρα, φοδηθήκαν τὴν ἄγρια φωνή του καὶ ἀμέσως ἐτράβηξαν ἔξω τὸ γοργὸ μουλαρένιο ἀμάξι τὸ ὠραῖο πού ἦταν καινούργιο· καὶ κοφίνι ἐδέσαν ἐπάνω κι' ἀπὸ μέσα ἀφοῦ ἔξω φέραν στὸ ἀμάξι τὸ καλοσιασμένο ἔξαγορὰ ἀπὸ πλοῦσια δῶρα γιὰ τὸν Ἐκτορα αὐτοὶ ἐφορτώναν· τὰ γερὰ τὰ μουλάρια ἐζέψαν στὴν δουλειὰ ἕπου ἦτανε πρῶτα, τὰ ὁποῖα στὸν Πριάμο δῶσαν οἱ Μυσοὶ σὰν περίφημα δῶρα. Στὸν ζυγὸ δὲ τὰ ἄλογα πήγαν τοῦ Πριάμου, αὐτὰ πού ὁ γέρος κειὸς ὁ ἴδιος τὰ εἶχε ἀναθρέψει εἰς τὸν σταῦλο τὸν καλοσιασμένο.

(Συνεχίζεται)

Ἐγκριση ψευδωνύμου δραχ. 1. Κάθε λογομαχία μέχρι 20 λέξεις 1 δραχ. Πάνω ἀπὸ 20 λέξεις δύο λογομαχίες.

37) «Προσοχή! Ἀναγγέλου δτι ἀπέδρασαν ἐκ τοῦ φρενοκομείου οἱ φίλοι Τροβαδοῦρος καὶ Πειραχτήρι. Σπεύσατε εἰς σύλληψίν των. Ἰπτάμενε δῖσκε, μὴ σὲ κάμω ἱπτάμενο... κάρο. Μαμοῦθ ἄσε τις ἄλτσες σου. Κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ μὲ νικήσῃ εἶμαι ὁ Γκαοῦρ.

38) Φωνές φασαρία κακὸ! Μὰ ξάφνου ἔλοι σιωποῦν εἶχαν πολλὰς ἐξυπνάδες νὰ ποῦν. Μὰ αὐτὰ ἄλλοῦ Ὀλοι ἀποστομώθηκαν μὲ τὴν εἴσοδο τῆς Τετραπέρατης

39) Γκαοῦρ=κηπουρὸς (20). Ἄριανὸς=κλητήρας Μ. Κουρσάρου, Μαμοῦθ, Ἰπτάμενος δῖσκος=Ὀνειρα θερινῆς νυκτὸς Πειραχτήρι

40) Ἀνίκητε δὲν μὰς λὲς καμμιὰ νίκη σου. Ἄριανὸς κάνεις λάθος τὸ μέσον συγκοινωνίας. Ὅσο γιὰ σένα Μαμοῦρ κουρσάρε ἀλλοίμονό σου. Ἐλληνικὸ ἰδεῶδες σεβαστὸ τ' ὄνομά σου. Ἰπτάμενος Δῖσκος

41) Ἐμπρὸς προσοχή! Μπαίνω στὴ λογομαχόστηλη μὲ τὸ τσόκαρο στὸ χέρι. Ἄς τολμήσῃ νὰ πῆ κανεὶς τίποτα. Κύριε ἀνίκητε θὰ σὲ κεράσω. Δοκίμασε νὰ μὲ νικήσῃς.

Μπακαλόγρηνα

42) Θεάματα : Τροβαδοῦρος=Ὁ τραγουδιστὴς τοῦ δρόμου. Πειραχτήρι=Τὸ παιδί τῆς ἁμαρτίας. Ἰπτάμενος δῖσκος=Οἱ πλανῆται παρεφρόνησαν. Μυστήριος=Τὰ μυστήρια τῶν Παρισίων. Ἀνίκητος=Γιατὶ χάσαμε τὸν πόλεμο. Γκαοῦρ=Ὁ Ταρζάν κινδυνεύει. Ἀετομάχος=Ὁ κυνηγὸς τῶν Ἀλπεων

Μαμοῦθ

Δόγω πληθῶρας ὕλης πολλὰς λογομαχίες ἀναβάλλονται γιὰ τὸ 5ο Τεῦχος.

Ἐγκρίνονται τὰ ψευδῶνυμα Τετραπέρατη καὶ Μπακαλόγρηνα

Η ΣΕΛΙΔΑ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Χειμωνιάζει

Τὸ μεγάλο δάσος ἀπομένει ἔρημο. Δὲν θὰ ἀντιλαλή πιά ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη ἀπὸ τὴς χαρούμενης φωνούλες τῶν μικρῶν του φίλων. Καὶ ὅμως κάτι κουνιέται κοντὰ σὲ μιὰ πέτρα.

Τὶ νᾶναι ἄραγε; ἀναρωτιέται ἡ Ἰτιά.

Εἶναι ἓνα πουλάκι! φώναξε ξαφνιασμένη ἡ φτέρη. Ἀλήθεια ἦταν ἓνα πουλάκι πού εἶχε σπάσει τὴν φτεροῦγα του καὶ δὲν μπόρεσε νὰ φύγῃ μαζί με τ' ἀδέλφια του. Σύρθηκε λοιπὸν σιγὰ σιγὰ ὡς τὴ ρίζα τῆς συμῆδας.

Μ' ἀφήνεις σὲ παρακαλῶ νὰ μένω στὰ κλαδιά σου ὡς τὴν εὐλογημένη ἀνοιξι; Καὶ ἐγὼ θὰ σὲ συντροφεύω τὶς μαῦρες νύχτες τοῦ χειμῶνα.

Φύγε ἀπὸ δῶ! φώναξε θυμωμένη ἡ συμῆδα. Δὲν χρειάζομαι τὴ συντροφιά σου.

Θὰ φᾶς τὰ βελανίδια μου ἀποκρίθηκε ἡ Ἰτιά.

Δὲν φιλοξενῶ μικρὰ πουλάκια σὰν κι' ἐσένα εἶπε ἡ περίφρανη Ἰτιά.

Τὸ μικρὸ πουλάκι δὲν ἤξερε πιά σὲ ποιὸν νὰ πᾶν νὰ ζητήσῃ καταφύγιο, ὅταν τὸ ἔλατο ἔγειρε καταδεχτικὰ τὴν ψηλή του κορφή καὶ τοῦ εἶπε:

Ἔλα σὲ μένα. Μπορεῖς νὰ διαλέξεις μιὰ π. οφ. λαγμένη γωνιά μέσα στὰ κλαδιά μου.

Τὸ μικρὸ πουλάκι εὐχαρίστησε τὸ εὐγενικὸ ἔλατο διάλεξε μιὰ καλὴ γωνιά στὰ κλαδιά του καὶ ἦταν πολὺ εὐχαριστημένο. Πέρασε ὁ καιρὸς καὶ μία σκοτεινὴ νύχτα ὁ ἄνεμος τοῦ βοριά φύσηξε μετὴν παγωμένη ἀνίασα του μέσα στὸ μεγάλο δάσος κι' ἔριξε τὰ φύλλα τῶν δένδρων στὴ γῆ.

Μπορῶ νὰ ρίξω καὶ τὰ φύλλα τοῦ ἔλατου; ρώτησε τὸν πατέρα του τὸν βασιλιά τῆς ὀμίχλης.

Ὅχι εἶπε ὁ βασιλιάς γιατί ἔσωσε τὴ ζωὴ ἐνὸς μικροῦ πουλιοῦ. Ἀπὸ τότε τὸ ἔλατο κρατᾶει τὰ φύλλα του καὶ τὸν χειμῶνα γιατί ὁ καλὸς Θεὸς τὸ ἀντάμειψε γιὰ τὴν εὐγενική του πράξη.

Ρενάτα Καλαϊτζάκη
4ον Δημοτικὸν Χανίων

Τὸ καλὸ της ἤθελε

Ἡ γάτα ροχαλίζει πάνω στὸ τζάκι. Ὁ Τώνης τὴν τραβᾶ ἀπ' τὴν οὐρά.

Γιατὶ βασανίζεις τὰ ζῶα; τὸν μαλώνει ἡ μαμά.

Ἰοια — Ἰοια πού τὴν τραβᾶ ἀπὸ τὴν φωτιά νὰ μὴν καῖ. Γιατὶ μόλις ἄρχισε νὰ βράζῃ.

Ρενάτα Καλαϊτζάκη
4ον Δημοτικὸν Χανίων

Ἡ μικρὴ βασιλοπούλα καὶ οἱ Κύκνοι

Μιὰ φορὰ κι' ἓναν καιρὸ στίς μακρονὲς ζεστὲς ἐκείνες χῶρες πού πηγαίνουν κάθε χειμῶνα τὰ χελιδόνια ἦταν ἓνας βασιλιάς πού εἶχε ἔντεκα γιουὺς καὶ μιὰ κόρη.

Τὰ ἔντεκα βασιλόπουλα πῆγαιναν στὸ σχολεῖο

ντυμένα ὅλα μετὰ μιὰ κόκκινη στρατιωτικὴ φορεσιά. Κι' ἤξεραν πάντα τόσο καλά τὸ μάθημά τους πού ὅλος ὁ κόσμος ἔλεγε:

— Νὰ ζήσουν τὰ καλά μας βασιλόπουλα πού δίνουν τὸ καλὸ παράδειγμα σὲ ὅλα τὰ παιδιά.

Καὶ ἡ μικρὴ Λίτσα — ἔτσι ἔλεγαν τὴν ἀδελφή τους — πού δὲν πῆγαινε ἀκόμα στὸ σχολεῖο περνοῦσε τὶς ὥρες τῆς καθισμένη σ' ἓνα κρυστάλλινο σκαμνάκι παίζοντας μετὰ τὶς τέσσερις κοῦκλες τῆς.

Ἡ μιὰ μόλις τῆς πατοῦσες ἓνα κουμπὶ ἔκανε τοῦμπες καὶ ἄλλα πολλὰ γυμνάσια. Ἡ δευτέρη ἔβαζε κι' ἔβγαζε μονάχη τῆς τὸ παλτό τῆς. Ἡ τρίτη ἔλεγε ἓνα ὀλόκληρο τραγουδάκι χωρὶς κανένα λάθος. Κ' ἡ ἄλλη ὅταν ἡ Λίτσα τῆς ἔδινε ἓνα φλυτζάνι γάλα τὸ ἔπιανε καὶ τὸ ρουφούσε ὀλόκληρο χωρὶς νὰ στάξῃ κάτω μισὴ σταλαματιά.

Ἄ! ἦταν πολὺ εὐτυχισμένα τὰ δώδεκα ἀδελφάκια. Μὰ ἀλλοίμονο. Ἡ εὐτυχία τους δὲν κράτησε πολὺ. Γιατὶ ἦρθε μιὰ μέρα πού ἡ μητέρα τους ἀρρώστησε καὶ πέθανε.

Ἔτσι τὴν ἀνατροφή τὴν ἀνέλαβε μιὰ κακιὰ θεῖα πού δὲν ἀγαποῦσε καθόλου τὰ βασιλόπουλα. Τὴν μικρὴ Λίτσα ἔβρισε σ' ἓνα μακρονὺ χωριὸ καὶ τὰ ἔντεκα βασιλόπουλα τὰ μεταμόρφωσε σὲ κύκνους ἀφοῦ τοὺς ἔδωσε νὰ πλοῦνε ἓνα μαγικὸ νερό.

Ἡ μικρὴ Λίτσα στὸ μακρονὺ χωριὸ ἔπαιζε μ' ἓνα φύλλο πού τὸχε τρουπήσει μετὰ τὸ δακτυλάκι τῆς, καὶ κοίταζε τὸ φεγγάρι.

Ἔτσι περνοῦσε τὶς μέρες τῆς ἡ καυμένη. Κάποτε τὸ ἀεράκι ἔπαιζε μετὰ τὰ φύλλα τῆς τριανταφυλιάς κι' ἔλεγε σιγὰ σιγὰ στὰ τριαντάφυλλα:

— Ὑπάρχει τίποτα πιὸ ὠραῖο ἀπὸ σᾶς;

Καὶ τὰ τριαντάφυλλα ἀπαντοῦσαν:

— Ἡ Λίτσα.

Καὶ τὴν Κυριακὴ ἐνῶ ὁ ἀγρότης διάβαζε τὴ Σύνοψη ὁ ἄνεμος ρωτοῦσε τὰ φύλλα τοῦ βιβλίου:

— Ποιὸς ἔχει περισσότερὴ εὐλάβεια ἀπὸ σᾶς;

Καὶ ἡ Σύνοψη ἀπαντοῦσε.

— Ἡ Λίτσα.

Ὅσπου στὸ τέλος κάποια μέρα ὁ Βασιλιάς ἔστειλε ἓνα ἄνθρωπο καὶ πῆρε τὴ Λίτσα ἀπ' τὸ καλύβι καὶ τὴν ξανάφερε πίσω στὸ παλάτι. Τὴ γέμισε μετὰ φιλιά ὁ πατέρας κι' αὐτὴ ἔκλαιγε ἀπ' τὴ χαρὰ τῆς.

Ἄλλὰ ἡ κακὴ θεῖα ὅταν τὴν εἶδε ἔοικασε ἀπ' τὸ κακό της.

ΕΥΤ. ΕΥΤ. ΝΙΚΟΛΙΟΥΔΑΚΗΣ
Τάξις Στ' 4ου Δημοτ. Σχολείου

Σελίδα

1)	1) Προσωπικὴ ἀντωνυμία
2)	2) Πρόθεσις
3)	3) Ποταμὸς τῆς Σερβίας
4)	4) Φρούτο τοῦ φθινοπώρου
5)	5) Μεγαλύτερο ὄρος τῆς Εὐρώπ.
6)	6) Μέγας Καρχηδόνιος στρατηγὸς
7)	7) Ὁ Πλωτότερος ποταμὸς τῆς Εὐρώπης.

ΣΕΛΙΔΑ ΤΩΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ

Οι καλύτερες λύσεις του 2ου Διαγωνισμού ήταν:

- 1) Ίωαν. Κλονιζάκης Ε' Β.Γ.Χ. 29
- Ίωανν. Γκάττ Ε' Β.Γ.Χ. 28
- 2) Έλισσ. Σταματάκη Η Γ.Θ.Χ. 28
- 3) Άθ. Καλογρίδου Η Γ.Θ.Χ. 27
- 4) Στ. Φουρνιανάκης Ε' Β.Γ.Χ. 26
- Ίωάννης Φωτεινάκης ΖΙΓΑ 26
- Μαρ. Γαλανουδάκη Δ Γ.Θ.Ι. 29

ΟΙ ΣΩΣΤΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Β' ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

I

- 1) Βασίλισσα της Γαλλίας
- 2) Μαθηται του Πυθαγόρα
- 3) Πέρσης στρατηγός
- 4) Ηγέτης της Γαλ. Έπιναστασίας
- 5) Έλλην άνατόμος
- 9) Ρήτωρ της Ρωμαϊκής αρχαιότητας
- 7) Μυθικός ληστής
- 8) Γάλλος πολιτικός
- 9) Γάλλος κληρικός πρωθυπουργός της χώρας του
- 10) Χιτλερικός ύπουργός.

II

- 1) ΝΑΙ
- 2) ΟΧΙ
- 3) ΝΑΙ
- 4) ΟΧΙ
- 5) ΟΧΙ
- 6) ΝΑΙ
- 7) ΟΧΙ
- 8) ΟΧΙ
- 9) ΟΧΙ
- 10) ΟΧΙ

III

- 1) ΟΧΙ
- 2) ΝΑΙ
- 3) ΟΧΙ
- 4) ΝΑΙ
- 5) ΝΑΙ
- 6) ΟΧΙ
- 7) ΝΑΙ
- 8) ΝΑΙ
- 9) ΟΧΙ
- 10) ΝΑΙ

3ος Διαγωνισμός

I

ΠΟΥ ΓΕΝΝΗΘΗΚΑΝ

- 1) Ο Ξερόπουλος
- 2) Ο Ναπολέων
- 3) Ο Γκρέκο
- 4) Ο Παπαδιαμαντής
- 5) Ο Μιαούλης
- 6) Ο Κοραΐς

- 7) Ο Διογένης
- 8) Ο Δίας
- 9) Ο Άλκαϊος
- 10) Ο Κατσώνης

II

ΠΩΣ ΠΕΘΑΝΑΝ

- 1) Ο Κροΐσος
- 2) Ο Θησεύς
- 3) Ο Ίούλιος Καίσαρ
- 4) Ο Μ. Άλέξανδρος
- 5) Ο Άννιβας
- 6) Ο Χρ. Κολόμβος
- 7) Ο Νικηφ. Φωκάς
- 8) Ο Έκτωρ
- 9) Ο Κ. Κανάρης
- 10) Ο Σολωμός

III

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΜΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ:

- 1) Ο Κρόνος
- 2) Η Ρέα
- 3) Ο Ουρανός
- 4) Τα Τάρταρα

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κεφρίνον Έμμ. Γυμν. Άγίου Νικολάου.

Με μεγάλη μας χαρά αγαπητέ μας φίλε έλάβαμε τό γράμμα σου. Τους καλούς φίλους και συνεργάτες δέν τους λησμονούμε. Τό περιοδικό άνοιγει διάπλατα τίς στήλες του για τό πάντα πρώτο Γυμνάσιό σας, Τά ίδια λέμε και στόν συμμαθητήν σου Σολιδάκη Ίωάννη. Περιμένομε νέα σας και έκλεκτές συνεργασίες.

Βλκβιζινόν Γεώργ. Γυμν. Βάρευ
Συνεργασία έλήφθη. Τήν κίνηση τοϋ Γυμνασίου σας θέλομε και τά νέα σας, Παρακολουθούμε δλη τήν κίνηση τών Γυμνασίων. Νά μάς γράφετε τακτικά.

Ρούλα Γαλάνη ταξ. Ε' Έμμ. Σχολή Χανίων.

Θά δημοσιευθῆ
Δοκιμαζικη Γεώργ' τάξ. Η' Γυμν. Βάρευ.

Τά εβθουμα καλά.
Φραγκική Γ. Ζ' Νεαπόλεως
Ο «Ζητιάνος» θά δημοσιευθῆ. Είναί καλογορημένο. Δέν βλέπομεν όμως έγκρισιν καθηγητοϋ σου

Γρυλλιανάκη Ίωάν. Ε. Σ. Κ.
Θά δημοσιευθῆ.
Σφακιωτάκη Γεώργ. Ίδιωτ. Γυμν. Κανδένευ.

Τό νάκλι με λίγο διόρθωμα μπορεί να δημοσιευθῆ.
Μαθιουδάκη Θεοδ. Ζ' Πελαιτιώχωρας.

Καλό. Θά φροντίσωμε να δημοσιευθῆ.
Σκριδάκη Ροδάνθη Ζ' Γ. Θ. Ρ.
Τό «κοντά στο Χριστό» καλό.

5) Ο Προμηθεύς
ΕΙΝΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑ ΟΤΙ

- 1) Ο Έρατοσθένης είχε υπολογίσει τήν περιφέρεια τῆς γῆς.
- 2) Ο Θουκιδίδης έγραψε καλή τερη ιστορία από τόν Έρρόδοτο;
- 3) Οι Κοήτες επί Μίνωος είχαν σχέσεις με τήν Αίγυπτο;
- 4) Από τά έπτά θαύματα τοϋ κόσμου σώζονται σήμερα δύο;
- 5) Ο Κολόμβος πέθανε στόν Παναμά;

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ
ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ

Καλογρίδου Άθ. Γ.Θ.Χ. Ή άπάντησίς σου για τόν πρώτο διαγωνισμό ηρθε άργά.

Άποστολάκη Πολ. Ε.Σ.Κ. Έλάβαμε τόν διαγωνισμό σου. Διαγωνισμούς έλάβαμε και από τους Τοπολιανάκη Κρ. Β.Γ.Χ., Φαλιώνη Βαγγέλη Γ' Νεαπόλεως και Κολοκοτρώνη Εδάγγελον Γ.Κ.Κ.
ΜΑΝ. ΜΥΛ.

Θά δημοσιευθῆ Τό Γυμνάσιό σας πολλά μπορεί να προσφέρη.
Χανιωτάκη Μαίρη Στ' Γυμν. Ίεραπέτρης.

Θά δημοσιευθῆ. Τό Γυμνάσιό σας ητο και είναι πάντοτε πρώτο. Δέν τό ξεχνούμε ποτέ.

Καλογρίδου Άς Η' Κλ. Γ.Θ.Χ.
Ή έκθεσίς καλή. Θά δημοσιευθῆ. Θέλομε και άλλες συνεργασίες από πολλές μαθήτριες. Τό περιοδικό είναι στη διάθεσή σας. Οτι έκλεκτό πνευματικό δημιούργημά σας έδω θά βρῆ τήν θέση του.

Χριστευλάκη Έλευθ. Η' Γυμν. Βάρευ.

Καλό αλλά συνηθισμένο θέμα. Περιμένομε άλλο.

Κεβατζῆ Εύα. Στ' Γ.Θ.Χ.
Καλό αλλά τό έχομε γράψει πολλές φορές. Στείλε μας άλλο θέμα πρωτότυπο και πιό σύντομο.

Παπαδάκη Δέλα Ζ' Γαλλ. Σχολῆς.
Ή έμπνευσίς καλή. Τό ποίημα ύστερεί σάν ποίημα.

Άπανεήσαμε σέ δσα γράμματα έλάβαμε μέχρι τῆς 8ης Δεκεμβρίου. Όσοι έγραψαν στην πνευματική σελίδα στις λογομαχίες η για τούς διαγωνισμούς θά λάβουν από εκεί άπάντησιν.

Νά ξεχωρίζετε τά θέματα που μάς γράφετε, γιατί άλλοτο πηγαίνει τό καθένα. Νά τρηήτε τούς κανόνες τῆς συνεργασίας και αλληλογραφίας. Στέλνετε γρηγορα τά έπίκαιρα θέματα π.χ. έπρεπε να ελχάμε τώρα τήν πρωτοχρονιατική ύλη.

Με φίλια και άγάπη σάς χαιρετά και σάς εύχαριστεί η «Μαθητική σας Ήχώ».

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ

45) (Άσκησης πρακτ. αριθμητικής) Εἰς ἓνα κινηματογράφον τῆς πόλεως μας εἰσηλθόν χθὲς 600 ἄτομα πολῖται καὶ στρατιωτικοὶ καὶ ἐπλήρωσαν συνολικῶς 2950 δραχ. Γνωστοῦ ὄντος ὅτι τὸ πολιτικὸν εἰσητήριον εἶναι 5 δραχ. καὶ τὸ στρατιωτικὸν 4 δραχ. νὰ εὐρεθῇ πόσοι ἦσαν οἱ πολῖται καὶ πόσοι οἱ στρατιωτικοί;

Πεντάρης Ἀντώνιος
 Ηβ Πρακτ.

46) Ἐὰν α καὶ β εἶναι θετικοὶ καὶ διάφοροι ἀλλήλων ἀριθμοὶ νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι

$$\left(\frac{2\alpha\beta}{\alpha+\beta}\right) < \alpha\beta < \left(\frac{\alpha+\beta}{2}\right)^2$$

Χειλαδάκης Ἀντώνιος
 Ηβ Πρακτ.

47) Ἐν σχολεῖον εἶχεν 310 μαθητὰς καὶ ἕκαστον ἔτος ἐδέχετο 80 περισσοτέρους, συγχρόνως ἀπεφοίτουσαν τὸ μὲν πρῶτον ἔτος 150 μαθητὰ καὶ ἔπειτα ἀνὰ 100 περισσώτεροι ἕκαστον ἔτος. Νὰ εὐρεθῇ κατὰ ποῖον ἔτος θὰ εἰσέλθουν τόσοι μαθητὰ ὅσοι θὰ ἐξέλθουν;

Χανιωτάκης Κυριάκος
 Η'. Τάξις Ἰδιωτ. Γυμν. Ἀλικιανοῦ

48) Ἐὰν τὸ π (χ) = χ⁵ + αχ⁴ + βχ³ + γχ² + δχ - 1 εἶναι διαιρετὸν διὰ χ - 1, διὰ χ + 1 ἀφήνη ὑπόλοιπον - 32, διὰ χ - 2 ἀφήνη ὑπόλοιπον 1 καὶ τέλος ἂν διὰ χ + 2 ἀφήνη ὑπόλοιπον - 243 νὰ δεიχθῇ ὅτι π(χ) = (χ - 1)⁵

Μιχαλάκης Νικόλαος
 Ζ'. Γυμν. Σητείας

49) Ποταμόπλοιον διαπλέει ποταμὸν εἰς ἀπόστασιν 28,5 χλμ. κατόπιν ἐπιστρέφει εἰς ἀπόστασιν 22,6 χλμ. Ἡ ὄλη διαδρομὴ διαρκεῖ 8 ὥρας. Γνωστοῦ ὄντος ὅτι ἡ ταχύτης τοῦ ρεύματος εἶναι 2,5 χλμ. τὴν ὥραν, ποῖα ἢ καθαρὰ ταχύτης τοῦ ποταμοπλοίου;

Σταυρουλάκης Μιλτιάδης
 Ηβ Πρ.

50) Νὰ λυθῇ τὸ σύστημα χ² + ψ² - Ζ = 1, ψ² + Ζ² - χ = 1, χ² + Ζ² - ψ = 1

Μαρινάκης Ὀρέστης
 Ηα Πρ.

51) Νὰ προσδιορισθοῦν οἱ συντελεστικαὶ α, β καὶ γ εἰς τρόπον ὥστε τὸ πολυώνυμον φ(χ) = χ⁵ - 2χ⁴ - 6χ³ + αχ² + βχ + γ νὰ εἶναι διαιρετὸν διὰ (χ² - 1) (χ - 3)

Κουκουλάκης Νικόλαος
 Ηα Πρ.

52) (Άσκησης πρακτ. γεωμετρίας) Ἐνὸς τραπέζιου ἡ μεγάλη βᾶσις εἶναι τριπλασία τῆς μικρῆς καὶ τὸ ὕψος αὐτοῦ 56 μ. Ἐὰν τὸ ἐμβαδὸν τοῦ τραπέζιου ἴσῃται μὲ τὸ ἐμβαδὸν ἐνὸς τετραγώνου τοῦ ὁμοίου ἢ πλευρὰ εἶναι ἴση μὲ τὸ ὕψος τοῦ τραπέζιου αὐτοῦ, νὰ εὐρεθοῦν αἱ βᾶσεις τοῦ τραπέζιου.

Πενταράκης Ἀντώνιος
 Ηβ Πρακτ.

53) Δίδεται τρίγωνον Α.Β.Γ. Μὲ πλευρὰς τὰς πλευρὰς τοῦ τριγώνου κατασκευάζομεν τετράγωνα, τὰ κέντρα αὐτῶν ὀρίζουσι νέον τρίγωνον Α.Β.Γ. Μὲ πλευρὰς πάλιν τὰς πλευρὰς αὐτοῦ κατασκευάζομεν τετράγωνα. Τὰ κέντρα αὐτῶν ὀρίζουσι νέον τρίγωνον Πράττομεν ὡς ἄνωτέρω εἰς τὸ νέον τρίγωνον κ. ο. κ. Νὰ δειχθῇ ὅτι τὸ ὀρικὸν τρίγωνον τείνει νὰ γίνῃ ἰσόπλευρον.

Μάντακας Γεώργιος
 Ηα Πρ.

54) Ἐκ τῶν μέσων Μ, Ν, δύο τόξων ΑΒ καὶ ΒΓ περιφερείας φέρομεν τὰ ΜΓ, ΝΑ καὶ ΜΔ, ΝΑ ἔνθα Δ τυχὸν σημεῖον τῆς περιφερείας. Νὰ δειχθῇ ὅτι αἱ διχοτόμοι ΜΡ, ΝΓ τῶν γωνιῶν ΔΜΓ καὶ ΔΝΑ εἶναι παράλληλοι μὲν ἂν τὸ Δ κεῖται ἐπὶ τοῦ τοῦ τόξου ΜΒΝ. κἀθετοὶ δὲ ἂν τὸ Δ κεῖται ἐπὶ τοῦ ἄλλου τόξου.

55) Αἱ πλευραὶ τῆς ὀρθῆς γωνίας ἐνὸς ὀρθ. τριγώνου ΑΒΓ ἔχουσι τιμὰς ΑΒ = 2μ, ΑΓ = μ² = ν². Νὰ ὑπολογισθοῦν ἡ ἐφ $\frac{B}{2}$ καὶ ἡ ἐφ $\frac{G}{2}$ συναρτήσῃ τῶν ἀριθμῶν μ καὶ ν.

Λεζάκης Γεώργιος
 Ηα Πρ.

56) Φωτεινὸν σημεῖον Α εὐρίσκεται ἐπὶ τοῦ κυρίου ἄξονος συγκλίνοντος φακοῦ ἑστιακῆς ἀποστάσεως 30 cm, καὶ εἰς ἀπόστασιν 20 cm ἀπὸ τοῦ φακοῦ. Ὁπ¹σθεν τοῦ φακοῦ καὶ εἰς ἀπόστασιν 25 cm. ἀπ' αὐτοῦ εὐρίσκεται ἐπιπέδον κάτοπτρον. Αἱ ἀκτῖνες αἱ ἐκπεμπόμεναι ἐκ τοῦ Α προσπίπτουσαι ἐπὶ τοῦ φακοῦ σχηματίζουν εἰδῶλον Α', ἐκ τοῦ ὁποίου αἱ ἐκπεμπόμεναι ἀκτῖνες προσπίπτουσαι ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου κάτοπτρου σχηματίζουν νέον εἰδῶλον Α''. Νὰ εὐρεθῇ ἡ ἀπόστασις τοῦ Α'' ἀπὸ τοῦ φακοῦ

Θεοδωράκης Γεώργιος
 Ηα Πρ.

57) Ἐὰν ὁ δείκτης ν τῆς διαθλαστικῆς ὕλης πρίσματος εἶναι ν = √2, ἡ δὲ διαθλαστικὴ γωνία αὐτοῦ 60° νὰ εὐρεθῇ ἡ γωνία ἐλαχίστης ἐκτροπῆς.

Βαρουχάκης Ἀντώνιος
 Ηα Πρ.

58) Τρεῖς λεπτοὶ φακοὶ δύο συγκλίνοντες καὶ εἰς ἀποκλίνον ἐνοῦνται ὥστε νὰ ἀποτελέσουν σύστημα φακῶν. Ἡ ἑστιακὴ ἀπόστασις αὐτοῦ εἶναι ἑκατονταπλασία τῆς μονάδος τοῦ μήκους. Ἡ ἰσχύς τοῦ ἐνὸς συγκλίνοντος εἶναι 5 διοπτρῶν ἐνῶ ἡ ἑστιακὴ ἀπόστασις τοῦ β' εἶναι 25 cm. Γνωστοῦ ὄντος ὅτι ἡ ἰσχύς τοῦ β' εἶναι νηπλασία τῆς τοῦ ἀποκλίνοντος νὰ εὐρεθῇ ἡ τιμὴ τοῦ ν.

(Ἡ Συνέχεια εἰς τὸ ἐπόμενον)

ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ: "Αν είναι για όλο τὸν κόσμον τὰ Χριστούγεννα ἡ μεγαλύτερη γιορτὴ, γιὰ τὰ παιδιά καὶ ἰδιαίτερα τὰ ἑλληνόπουλα εἶναι ἡ δική τους γιορτὴ, ἡ γιορτὴ ὅλων τῶν παιδιῶν τοῦ κόσμου. Μὲ πόση χαρὰ τὰ περιμένανε καὶ μὲ πόση λαχτὰρα τὰ δέχονται κάθε χρόνο. Καὶ ἔφετος τὰ Χριστούγεννα ἔρχονται μὲ κάθε μεγαλοπρέπεια καὶ σοβαρότητα γιὰ νὰ χαρίσουν πάλι στὸν παιδικὸ κόσμον τὰ δῶρά τους καὶ τίς χαρὲς τους. Τὸ βρέφος τῆς Βηθλεέμ, ὁ μικρὸς Χριστοῦλης μας εἶναι ἀνάμεσα σὲ κάθε οἰκογένεια καὶ σὲ κάθε παρέα μικρῶν παιδιῶν, θυμίζον ας σὲ ὅλους μικροὺς καὶ μεγάλους τὴν ταπεινοφρασίην, τὴν ἀγάπην, τὴν ἀλληλεγγύην, τὴν ὁμόνοιαν καὶ τὴν εἰρήνην.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ.— Μερικὰ Γυμνάσια δὲν μᾶς ἔστειλαν ἀκόμη τὰ ὀνόματα τῶν ἀνταποκριτῶν. Παρακαλοῦμε, τοὺς σεβαστοὺς Γυμνασιάρχους νὰ ὀρίσουν ἓνα ἢ δύο μαθητὰς μὲ τοὺς ὁποίους νὰ ἔλθωμεν εἰς ἐπικοινωνίαν καὶ συνεργασίαν, διὰ τὸ κοινόν μας περιοδικόν, τὸ ὁποῖον κάθε μέρα καὶ κατακτᾷ τίς μαθητικὲς ψυχές. Πρέπει νὰ ξέρωμε ἀκόμη πόσα περιοδικὰ πρέπει νὰ στέλνωμε στὸ κάθε Γυμνάσιον γιὰ νὰ κανονίζωμε τὸ τυπογραφεῖο. Ἀπὸ μερικὰ Γυμνάσια ἂν καὶ ἔξακολουθοῦμε νὰ τοὺς στέλνωμε τὸ περιοδικὸ δὲν ἐλάβαμε καμμιά τους ἀπάντησιν. Περιμένουμε νὰ μᾶς γράψουν, ὅπως π. χ. Γυμν. Ἄρρ. Ρεθύμνου, Α' καὶ Β' Ἄρρ. Ἡρακλείου. Θηλέων Ἡρακλείου, Βουκολιῶν, Πόμπιας, Ἐμπορ. Ἡρακλείου.

Μὲ ἄλλα τὰ ἄλλα Γυμνάσια Δημόσια καὶ Ἰδιωτικὰ συνεργαζόμεθα. Περιμένουμε καὶ ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω τὴν ἀπάντησίν τους. Τὰ ὀνόματα τῶν ἀνταποκριτῶν, οἱ ὁποῖοι εἶναι καὶ μέλη τῆς Παγκρητίου Συντακτικῆς; Ἐπιτροπῆς θὰ δημοσιεύσωμε στὸ ἄλλο φύλλον πού νὰ τὰ ἔχωμε συγκεντρώσει ὅλα.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΟ τεῦχος θὰ προσπαθήσωμε νὰ κυκλοφορήσῃ πρὸ τῶν διακοπῶν τῶν σχολείων, διὰ νὰ τὸ πάρουν ἑγκαίρως οἱ ἀναγνώσταί του. Παρακαλοῦμε τοὺς ἀνταποκριτὰς μόνις τὸ λάβουν νὰ τὸ κυκλοφορήσουν.

Ἡ **ΥΛΗ** τοῦ περιοδικοῦ δὲν μᾶς ἱκανοποιεῖ ἀκόμη. Ἀπὸ τὸ περιοδικὸ λείπει τὸ εὐθυμογράφημα, τὸ χρονογράφημα, οἱ ἐπίκαιροι στίχοι, ἡ σχολικὴ σάτιρα, τὰ μαθητικὰ ἀνέκδοτα, καὶ γενικὰ ἡ ὕλη τοῦ θρανίου. Ἀπὸ τόσους μαθητὰς καὶ μαθήτριες πρέπει νὰ βρεθοῦν οἱ κατάλληλοι γιὰ κάθε στίγη καὶ συνεργασία. Περιμένουμε πάντοτε κάτι τὸ καλύτερον γιὰ νὰ ξεφυγῶμε ἀπὸ τὰ συνηθισμένα θέματα.

ΣΑΤΙΡΙΚΟ

Τραγουδιέται μὲ τὸν σκοπὸν (ἄρχισαν τὰ ὄργανα)

Φθάσαν τὰ Χριστούγεννα
ἄσε τὸ βιβλίον σου
κάτσε νὰ ξεκουρασθῆς
ἔεχασε τὸν τόνον σου.

Γιάσου βρὲ Δεκέμβρη μου
ἔρε τί μοῦ κάνεις πῶ! πῶ! πῶ!
εἶσαι πάντα ἐντάξει
ἔτσι σ' ἀγαπῶ (δὶς)

"Ἄσε τὸ θρανίον σου
ἔεχασε τὴν θέσιν σου
γύριζε σὰν κόκορας
κιᾶν καὶ σὺ τὸ κέφι σου

Γιάσου βρὲ Δεκέμβρη μου
ἔρε τί μοῦ κάνεις πῶ! πῶ! πῶ!
εἶσαι πάντα ἐντάξει (δὶς)
ἔτσι σ' ἀγαπῶ

Φθάσαν τὰ Χριστούγεννα
κι' εἶμαι ὅλον στὸ κέφι μου
καὶ δὲν μὲ στενοχωρεῖ
ποῦν ἄδια ἡ τσέπη μου

Γιὰ σου βρὲ Δεκέμβρη μου
ἔρε τί μοῦ κάνεις πῶ! πῶ! πῶ!
εἶσαι πάντα ἐντάξει
ἔτσι σ' ἀγαπῶ (δὶς)

Γ. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ
Ζα Πρακτικῆς. Β. Γ. Χ.

"Ἐγχρωμες, κολλιτεχνικές, εὐχετήριες κάρτες

Μὲ κρητικὲς παραστάσεις

ΣΕ ΝΕΑ ΣΧΕΔΙΑ

A. K. ΔΡΟΥΔΑΚΗΣ

"Ἐναντι Δημαρχίας